

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΕΤΟΥΣΙΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Ε. ΜΕΣΣΟΛΩΡΑ

Δ. Φ. ΥΦΗΡΕΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΗΡΕΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΤΟΣ Ε'.—ΤΟΜΟΣ Ε'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Κάτωθεν τοῦ Ἀγμαρξέλου

1892

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΘΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΥΤΕΑ

Έσωτερικῶς φρ. 10. Ἐξωτερικῶς φρ. χρυσά 10.
Πᾶς συνδρομητῆς θεωρεῖται καὶ μέλος ἀγαθόν.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ Α' Β Γ ΚΑΙ Δ' ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

δραχμαὶ 10 ἐν τῷ ἑσωτερικῷ καὶ φράγκα χρυσά 10 ἐν τῷ ἔξωτερικῷ.

Συνδρομηταὶ ἔγγράφονται ἐν τῷ γραφεῖω τοῦ περιοδικοῦ, κεκλιμένω ἐν τῇ ἐνοσίῳ τῶν ἀγίων Θεοδώρων, ἰδῶς Μιλτιάδου ἀριθ. 27, καὶ ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις ἀνάστη Κωνσταντινίδου καὶ Γ. Κασδύνη.

ΠΑΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Σύλλογον «Ἀναπλάσεως» Ἀθῆναις.
Collège «Anaplasis» Athènes.

Πᾶσα διαρεὰ πρὸς τὸν Σύλλογον ἢ πρὸς τὸ ταμιεῖον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἢ πᾶσα συνδρομὴ πρὸς τὸ περιοδικὸν πέμπεται πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀναπλάσεως Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γερμανὸν ἢ πρὸς τὸν Ταμίαν τοῦ Συλλόγου, ἢ καὶ πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ.

Τὰ πεμπόμενα χειρόγραφα δημοσιεύμενα καὶ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. Πᾶν ἄρθρον μὴ φέρον ὑπογραφήν ποιεῖται ἐκ τῆς Διευθύνσεως.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - Ι. Μ. ΜΕΣΣΙΟΛΩΡΑΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1892.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Α. Διομήδους Κυριακοῦ, καθηγητοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἐν τῷ «Παρθενώ» περὶ «Γερμανικῆς Θεολογίας.» — Τὸ Εὐαγγέλιον ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἐπὶ Ζησίμου Τυπάλδου καθηγητοῦ. — Λόγος ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν τριῶν Ἰσραρχῶν ῥηθῆς ἐν κῶ ἱερῶ τῶν Γυναικῶν τῆς Θεοτόκου κατ' τῆς κομπολόγιος Ἰέρωνος ἐπὶ Νικ. Π. Κουμάκη, διδάκτορος φιλολογίας. — Καὶ Νεκρὸς ἑλεῖμα, ποίημα ἐπὶ Ἀχ. Παράσχου. — Ἡ κατ' ἡμῖν θερηκεναικὴ ζωὴ, ἐπὶ Σ. Ἀνδροῦτσου. — Ἡ Ἑλληνικὴ φιλοτιμία, ἐπὶ Λουῖζου Ἡλιοῦ καθηγητοῦ. — Ἡ φιλανθρωπία ἐν Ἀθήναις. — Ἐδήσεις. — Ἀλληλογραφία.

ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΤΟΥ Κ. Α. ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΕΝ Τῷ «ΠΑΡΘΕΝΩ»
ΠΕΡΙ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ θεολογικαὶ σπουδαὶ ἐν Γερμανίᾳ ἀμείνουσι μεγάλως, ὅτι σπουδασταὶ ἐκ πασῶν τῶν χωρῶν καὶ ἐκ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν σπεύδουσιν εἰς τὴν Γερμανίαν, ἵνα ἀκοῶμενοι τῶν γερμανῶν θεολόγων συμπληρώσωσι τὴν θεολογικὴν αὐτῶν μόρφωσιν, καὶ ὅτι ὅπουδήποτε τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ὑπάρχουσι θεολογικαὶ σχολαὶ ἢ διδασκαλίαι τῶν θεολογικῶν μαθημάτων γίνεται λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργασίων τῶν γερμανῶν θεολόγων. Τοιαύτης οὐδὲς τῆς σημασίας τῆς γερμανικῆς θεολογίας, ὃ τακτικῶς καθηγητῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐν

τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ κ. Α. Διομήδης Κυριακὸς ἀνέλαβε καὶ ἐπραγματεύθη μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς τῶν ἡμετέρων ἐκκλησ. ἱστορικῶν εὐφραδείας καὶ ἀκριβοῦς γνώσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν γεγονότων καὶ τῶν δραστάντων προσώπων, ἐν τῇ ἐορτῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρθενώ», διὰ μακρῶν περὶ «γερμανικῆς θεολογίας» ἐνώπιον πολυπληθοῦς καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου ἐκ πάσης τάξεως λογίων ἀπαρτιζομένου, ἵνα καταδείξῃ τὰς θεολογικὰς ἐπιστημονικὰς καταπληκτικὰς ἐργασίας τῶν γερμανῶν, δικαιολογήσῃ τὴν παγκόσμιον φήμην αὐτῶν καὶ ἐξεργείη καὶ παρ' ἡμῶν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὅπερ τῶν θεολογικῶν σπουδῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτου παρηκολούθησε τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γερμανικῆς θεολογίας ἀπ' ἀρχῆς τῆς μεταρρυθμίσεως μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, μνημονεύσας τῶν διαφόρων φάσεων δι' αὐτὴν διηλθεῖν ἐπὶ τέσσαρας ἡδὴ αἰώνας, ἀναπτύξας τὰς ἀρχὰς τῶν διαφόρων σχολῶν, αἵτινες ἐσχηματίσθησαν ἐν αὐτῇ, ποιήσας λόγον περὶ τῶν ὀνομαστοτέρων ἐκ τῶν γερμανῶν θεολόγων καὶ τῶν κυριωτέρων ἔργων τῶν καὶ ἰδίως στρέψας τὴν προσοχὴν του εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἐξήγησιν τῶν ἀγίων Γραφῶν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν. Ἐν πρώτοις ἀνέφερε τοὺς ἐπισημοτέρους γερμανοὺς θεολόγους τῆς ἐποχῆς τῆς μεταρρυθμίσεως ἢ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος. Τὴν γερμανικὴν θεολογίαν τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐξαρχαίωσεν ὡς στρεφόμενην κυρίως περὶ τὴν μελέτην τῆς Γραφῆς καὶ ὡς στηριζομένην ἐπὶ συντηρητικατῶν ἀρχῶν. Μετέβη μετὰ ταῦτα εἰς τὸν

ΙΖ'. αἰῶνα καὶ ἐποίησε λόγον περὶ τῶν θεολόγων τῆς ἐποχῆς τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου, ὅστινες ἀφήσαντες κατὰ μέρος τὴν Γραφήν, ἠσχολοῦντο εἰς τὴν διαλεκτικὴν ἐπεξεργασίαν τῶν λουθηρανικῶν δογμάτων ἐν πνεύματι σχολαστικῶ κατ' ἀπομίμησιν τῶν σχολαστικῶν θεολόγων τοῦ μεσαίωνα, ἀφ' ἧς ξηρὰς δογματικῆς ἐσπούδασε νὰ σώσῃ τὴν γερμανικὴν θεολογίαν ὁ μετὰ τὰ μέσα τοῦ 17 αἰῶνος ἀκμάσας Σπένερσο, ὁ δὲ οὗτος ταῖς θεολογικαῖς σπουδαῖς πρακτικώτερον τάσιν καὶ ζητήσας ἐν γένει νὰ ἐγείρῃ νέαν θρησκευτικὴν ζωὴν παρὰ τῆς γερμανικῆς λαῶ, παρ' ἧς ἡ εὐσέβεια εἶχε καταρτίσει ἀπλοῦς τύπους καὶ παραδοχὴ ἀκαταλήπτων τινῶν δογματικῶν λεπτολογιῶν. Ἦλθε μετὰ ταῦτα εἰς τὸν ΙΗ' αἰῶνα, καὶ ἀφ' οὗ ὠμίλησε περὶ τοῦ ἐχθρικοῦ πνεύματος τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ τότε ἐπικρατοῦντος κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, οὗ τινος πνεύματος ἀντιπρόσωπος κυριώτερος ὑπῆρξεν ὁ Βολταίρος, ἀπέφερε τοὺς ὀρθολογιστὰς θεολόγους (Rationalistes) τοῦ αἰῶνος τούτου ἐν Γερμανίᾳ, ὅστινες ποιοῦντες ὑποχωρήσεις μεγάλας εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς ἐπλάσαν χριστιανισμὸν τινα ἄνευ ὑπερφυσικοῦ χαρακτηρισμοῦ. Τοὺς ὀρθολογιστὰς τούτους ἐπολέμησαν οἱ ὑπερφυσικοὶ θεολόγοι (Supernaturalistae), ὑπερασπίσαντες θερμῶς τὴν θεοπνευστίαν τῶν Γραφῶν καὶ τὰ ὑπὲρ λόγον δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὰ ὑπερφυσικά γεγονότα τῆς γραφικῆς ἱστορίας. Φθάσας δὲ εἰς τὸν παρόντα ΙΘ'. αἰῶνα, ἤρξατο ἀπὸ τοῦ Σλειερχμάχε, περὶ οὗ ὠμίλησε κατὰ πλάτος, ἵνα δάξῃ τὴν μεγάλην του ἐπιστημονικὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἐπιπορῆν, ἣν ἤσκησεν ἐπὶ τῆς γερμανικῆς θεολογίας, ἣν ῥιζικῶς ἀνεμόρφωσε, γενόμενος ὁ πατήρ τῆς νεωτέρας γερμανικῆς θεολογίας. Ὁ Σλειερχμάχε ὑπέδειξε ὅτι ἡ θεολογία δεῖν νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ζῶσαν συνείδησιν τῆς ἐκκλησίας καὶ ταύτης τὰς ἀποφάνσεις νὰ ἐκφράξῃ, καὶ ἐπειδὴ ἡ ζῶσα νῦν ἐκκλησιαστικὴ πίστις εἶναι προτὸν τοῦ παρελθόντος, τῆς Γραφῆς δηλ. καὶ τῆς παραδόσεως ἐκείνης ἐκκλησίας, δεῖν ἐπιμελῶς νὰ ἐξετάζηται ἡ Γραφή καὶ τὸ παρελθόν τῆς ἐκκλησίας, ἵνα ἡ θεολογία ἔχῃ στερεάν τινα βᾶσιν, ἐφ' ἧς νὰ στηρίχθῃ καὶ μὴ ἦναι ἀβδαίρετος ἐκινώσις θεωρητικῶν συστημάτων. Πρῶτος ὁ Σλειερχμάχε ἠρμήνευσε βαθυτέρου τὰς Γραφάς, ἠρεῦνησέ κριτικώτερον τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἐμελέτησε φιλοσοφικώτερον τὰς δογματικὰς διδασκαλίαις τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἐπραγματεύθη ἐμβριθέστερον περὶ πασῶν ἐν γένει τῶν θεολογικῶν ἐπιστημῶν, ὑποδείξας νέας ὁδοὺς καὶ νέας μεθόδους πρὸς ἐρευνᾶν αὐτῶν. Ἐπὶ πᾶσαν τὴν μετὰ ταῦτα θεολογίαν ἐν Γερμανίᾳ ἐπέδρασεν ὁ ἀνήρ οὗτος. Οἱ μετὰ τὸν Σλειερχμάχε θεολόγοι διηρέθησαν εἰς κριτικούς ἢ φιλελευθέρους (Δὲ Βέττε, Χάξε, Σχέινκελ, Βοῦνξεν, Βεϊδερμανν, Πφλντσερ, Σβέτσερ, Δίψιοσ καὶ ἄλλοι), εἰς ἀσθητικούς ἢ συντηρητικούς (Χόφμανν, Δοῦβερ, Δέλιτς καὶ ἄλλοι) καὶ εἰς μεσάζοντας (Θόλοκ, Ρόθ, Μύλλερ, Νίτς, Δόρνερ, Βέκ, Ρίτςχλ καὶ ἄλλοι). Πάντων τούτων ἀνέφερε τὰ ἔργα καὶ ἐπειρήθη νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτοὺς καὶ νὰ δάξῃ τὴν σημασίαν των. Τέλος ἐποίησε μνεῖαν τῶν διασημοτέρων ἠρμηνευτῶν τῶν Γραφῶν ἀέφραε τὴν σχολὴν τῆς Τυβίγγης, δηλ. τοῦ Βάουρ, ἐξ ἧς ἐξῆλθε καὶ ὁ Στράουζ, καὶ ἤλεγε τὴν ὑπερκριτικὴν σκεπτικὴν τάσιν αὐτῆς, καὶ ἐπειτα ἐμνημόνευσε τῶν ἐπιστημοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν, ἐνδιατρίψας κυρίως εἰς τοὺς Γκέιζελ, Νέανδρον καὶ Χάξε. Περὶ τοῦ τελευταίου τούτου ὠμίλησε μετὰ πλειότερου ἐνδιαφέροντος, δεόντως χαρακτηρίσας αὐτὸν καὶ τὰ ἔργα του ἐν πολλῇ ἀκριβείᾳ. Ἐἶναι γνωστὴ ἡ ἰδιαιτέρα προτίμησις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ κ. Α. Διομήδους Κυριακοῦ πρὸς τὸν Χάξε, εἰς ὃν ἀφιέρωσε καὶ τὰς Μελέτας του. Τοιοῦτοτρόπως παρεκλούθηται ἐπιστημονικῶς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γερμανικῆς θεολογίας, ἔδωκε πληρεστάτην εἰκόνα αὐτῆς καὶ κατέδειξε τὴν καταπληκτικὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν τὴν τελουμένην ἐν Γερμανίᾳ, τὴν δικαιολογοῦσαν ἐντελῶς τὴν μεγάλην φήμην τῶν γερμανῶν θεολόγων. Περαιῶν τὴν μελέτην του παρετήρησεν ὀρθῶς λίαν, ὅτι ὁ ἕλην θεολόγος δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ β.τ.κ. τὴν ἐν τῶν γερμανῶν θεολόγων, διότι ἐκείνη ἐκκλησία ἔχει τὸ ἴδιον πνεῦμά της καὶ τὰς ἰδίας παραδόσεις της διὰ τοῦτο ὁ θεολόγος τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, στηριζόμενος εἰς τοὺς μέγλους ἑλληνας πατέρας καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ἑλληνικὴν παράδοσιν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκλησίας του, πρέπει μετὰ προσοχῆς, πάντι δοκιμῶν καὶ τὸ καλὸν κατέχων κατὰ τὸ ἀπόστολον (Α'. Θεσσαλ. ε'. 21.), νὰ ἐκλέγῃ μόνον ὅ,τι συμφῆει τῷ πνεύματι τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν. Οὕτω δὲ θὰ δυνηθῇ καὶ ἡ ἡμετέρα νεορὰ θεολογία τὸ μὲν ἐμπνεομένη ἐπὶ τῷ ἐνδόξῳ ἑλλήνων πατέρων τοῦ Γ' καὶ Δ' αἰῶνος, τὸ δὲ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν καὶ πᾶσαν τὴν νεωτέραν θεολογικὴν ἀνάπτυξιν νὰ ἀναβίῃ πάλιν καὶ νὰ ἀκμάσῃ, ὅπως ἤμασεν ἄλλοτε. Τοῦτο ὑπῆρξε συντομώτατα τὸ περιεχόμενον τῆς μακρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς μελέτης τοῦ κ. Διομήδους Κυριακοῦ περὶ γερμανικῆς θεολογίας ἣν ἐποίησε διὰ πολλῶν ἑρωτῶν καὶ διδασκῶν παραβάσεων, καὶ ἦτις ὀλόκληρος δημοσιεύεται ἐν τῇ «Ἐστία», ὅπου παραπέμπεται καὶ προτρέπομεν ἅμα τοὺς βουλομένους

τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν νὰ ἀναγνώσωσιν αὐτήν, ὡς πολλοῦ λόγου ἀξίαν. Ὁ κ. Δ. Κυριακός, διδάσκων ἐπὶ εἴκοσι καὶ πέντε σχεδὸν ἐτη λίαν εὐδοκίμως τὸ μάθημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ, καὶ τοιαύτην δίτομον ἐκδόσας, ἔμα δὲ καὶ παρακολουθῶν πᾶσαν τὴν θεολογικὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν, ἠδύνατο οὕτω σαφῶς τε καὶ ἐπιστημονικῶς, νὰ πραγματευθῇ τὸ ἀξιόλογον θέμα αὐτοῦ περὶ «τῆς γερμανικῆς θεολογίας.»

Δικαίως δὲ ἐν τῆσι τῆς διμυλίας αὐτοῦ ἐχειροκροτήθη καὶ ἐδέξατο τὰ θεομὰ συγχαρητήρια τοῦ πολλοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ ἀκροατηρίου, οὗ ἡ προσοχὴ ἀμετάπτωτος διετηρήθη, διότι ὁ κ. Κυριακός καὶ τὰ καθαρῶς ἐπιστημονικὰ ζητήματα οἶδε νὰ καθιστᾷ ἐπαγωγὰ διὰ τῆς ζώσης καὶ διανοῦς ἀπαγγελίας, τῆς φεούσης γλώσσης καὶ τῶν μετὰ χάριτος παρεμβλλομένων ἐννοιῶν καὶ χαρακτηρισμῶν τῶν τε προσώπων, τῶν γεφυρῶν καὶ τῶν ἐποχῶν.

Ἡ «Ἀνάπλασις» πέποιθε, ὅτι θὰ φιλοξενήσῃ καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἐν ταῖς στήλαις αὐτῆς διατριβὴν τινα τοῦ σεβαστοῦ καθηγητοῦ κ. Αναστ. Διομ. Κυριακοῦ.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΑ

(συνέχ. ἴδε προηγ. φύλλον)
Δικηγόρος

Ἐνταῦθα εἰμαθα ἐνώπιον ἐπιστήμης ἀντικείμενον ἐχούσης τὸν εἶρησιν τοῦ δικαίου. Γνωστὸν ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶνε ἀρετὴ μεγίστη ἀρούσα πᾶσαν δὴ τινα βλάβην τοῦ πλησίον, καὶ εἶνε ἐμφυτος τῷ ἀνθρώπῳ, κατὰ τὸ «ὃ σὺ μισεῖς ἐτέροφ μὴ ποιήσῃς» διὰ τοῦτο καὶ ὁσάν τις ἀκούσῃ τις ἀδικίαν τινὰ διαπραχθεῖσαν ἐν σφδῆποτε μέρει τοῦ κόσμου, εὐθὺς κατεξάνισταται κατὰ τὸ ἀδικήσαντος καὶ ἐκφέρει τὴν καταδικαστικὴν ψῆφον, ἐνῶ οὕτω τοῦτον γινώσκει οὕτω τὸν ἀδικηθέντα, ἀλλ' ἡ πρᾶξις μόνη ἐφέλκεται τὴν κατ' ἐκείνου ψῆφον. Ἡ πρὸς εἶρησιν καὶ ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου ἐπιστήμη εἶνε λοιπὸν χρησιμωτάτη τῇ κοινωνίᾳ καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτῆς εὐεργεταί. Ὅταν ὁ δικηγόρος παρὰ τὴν συλλογὴν τῶν θετῶν νόμων ἔχῃ κείμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν αἰώνων θεοῦ νόμον, τὸ Εὐαγγέλιον, ἀδύνατον εἶνε νὰ πράξῃ ποτὲ παρὰ συνείδησιν ἀδύνατον εἶνε ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἀδίκου, ὅπως διὰ σφεροδικῶν παραστήσῃ αὐτὸ εἰς τὴν κρίσιν

τοῦ δικαστοῦ διὰ τοῦ περικαλύμματος τοῦ δικαίου ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ συντελέσῃ εἰς τὴν εἰρηνοποίησιν τῶν διαφερομένων, πείθων τὸν ἑαυτοῦ πελάτην περὶ τοῦ ἀδίκου ἀλλ' ὡς ἀληθῆς χριστιανὸς γινώσκων τὴν εἰς τὸν κόσμον ἀποστολὴν τοῦ ἀνθρώπου θέλει καταβάλλει τὰς ἑαυτοῦ προσπαθείας πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ ἀγαθοῦ. Τὸ ὑλικὸν κέρδος διὰ τὸν εὐσυνείδητον δικηγόρον ἔσται δευτέρου λόγου, διότι τὴν πρωτεύουσαν θέσιν κατέχει ἡ τοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσις, ἐξ ἧς ἡ προσγινόμενὴ χαρὰ καθίστησιν αὐτὸν εὐτυχῆ, καὶ ἐν μὲν τῇ οἰκογενείᾳ ἀπολαίει εἰρήνης βαθυτάτης καὶ ἡρεμίας ἀταράχου, ἐν δὲ τῇ κοινωνίᾳ πληροστάτης ἀληθοῦς ὑπολήψεως καὶ σεβασμοῦ. Ταχέως δὲ ἡ φήμη θέλει προαγᾶναι τοῦτον εἰς τε πλοῦτον καὶ τὰ ὑπάτα τῶν ἀξιωματῶν. Ἐν παντὶ ζητήματι ἡ γνώμη τοῦτου θέλει εἶνε ἡ κλειούσα τὰς συζητήσεις. Διὰ τὴν ἀπορρέει ἐκ τῆς εὐθυκρίσιας. Ὡς δὲ μεγίστης ὠφελείας πρόξενος γίνεται ὁ εὐσυνείδητος δικηγόρος, οὕτως ἀπ' ἐτέρου ἀποβαίνει ὄργανον καταστρεπτικῶτατον τῇ κοινωνίᾳ ὁ ἀσυνείδητος.

Πολλοὶ τῶν δικηγόρων νομίζουσιν ὡς καθήκον ν' ἀναλάβωσιν τὴν ὑπεράσπισιν οἰασθῆποτε ὑποθέσεως, ἔστω καὶ προφανῶς ἀδίκου, τοῦ ἑαυτῶν πελάτου, νὰ προσπαθήσῃσι δὲ ἔστω καὶ δι' ἐκνομιωτάτων μέσων, νὰ φέρωσιν αὐτὴν εἰς ἀίσιον πέρας! Ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι δὲν εἶνε ἐπιστήμονες, δὲν θρησεύουσι τὸ δίκαιον, ἀλλὰ διώκονσι καὶ ἐξοβελίζουσιν αὐτό. Εἰσέλθετε εἰς τὰ δικαστήρια καὶ ἐκεῖ θέλετε ἀκούσει τὸν αὐτὸν δικηγόρον ἐν δυαὶ διαφόροις δίκαις περὶ τοῦ αὐτοῦ προκειμένου ζητήματος, ἄλλως μὲν ἀγορεύοντα σήμερον ὑπὲρ τοῦ ενός, ἄλλως δ' αὐριον ὑπὲρ θατέρου. Ὅταν δὲ προσέρχηται εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ ὁ πελάτης, μεταχειρίζεται πρὸς αὐτὸν τὸν λεπτότερον τρόπον ὑποδοχῆς εἶτα ἐρωτᾷ διὰ τίνα ὑπόθεσιν ἦλθεν, ὁ δὲ πελάτης διηγρεται τὴν ὑπόθεσιν καταλήγων σὺν τῇ ἐξῆς παρακλήσει «Κύριε Δικηγόρε, νὰ κυτάξῃτε καλὰ τὴν ὑπόθεσιν, νὰ τὴν κερδήσωμεν καὶ ὅ,τι χρειάζεται εἶμαι ἔτοιμος νὰ δώσω ἐπιθυμῶ νὰ ἐκδικηθῶ τὸν ἀντιδικόν μου.» Ἐκ τῆς παρακλήσεως ταύτης τακμηριοῦται ὅτι ὁ πελάτης οὕτως ἔρχεται ὑπὸ πάθους ἐκδικήσεως, δὲν εἶνε δὲ καὶ ἄλλως ἀπίθανον νὰ ἔχῃ καὶ ἄδικον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εὐσυνείδητος ἐπιστήμων δικηγόρος ἤθελεν εὐαγγελικῶς προτρέψῃ τὸν πελάτην νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου, καθόσον ἐκ τῆς μελέτης τῆς δίκης προκύπτει ὅτι ἔχει ἄδικον, ἢ δ' ἐβλεπεν αὐτὸν πεισιμόνω καὶ ἀργίως ἐμμένοντα ἐν τῷ πάθει, θὰ τῷ ἔλεγεν, «ἔχε με, φίλε, παρητημένον, δὲν δύναμαι ν' ἀναλάβω ὑπόθεσιν ἀτιβαίνουσαν εἰς τὴν συνείδησιν καὶ τὸν τῆς ἐπιστήμης ὄρον.» Ἀλλὰ πόσον, δύναται τις

πρώτου αγάπης και τον την μνήμη σήμεραν ή κοινότης της κομπολόως ταύτης εξόχως τιμώσα και προσήκον την εκφώνησιν λόγου τη ημέρα καταλλήλου θεωρήσασα ανέθετό μοι την εκπέσειν του πνευματικού τούτου έργου. Προθύμως δὲ και ἐγὼ ὑπέκων εἰς τὴν ἐδρευή της κοινότητος πρόσκλησιν θέλω ἐπιχειρήσει ὡς οἶόν τε διὰ βραχέων νὰ σκιαγραφήσω τὰς ὑψίστας πρὸς τὸν Χριστιανισμόν ὑπερησίας τῶν ἐυταξομένων σήμεραν τριῶν ἱεραρχῶν και τοῦτο ἔσται τὸ θέμα τοῦ λόγου ἡμῶν.

Ὁ ἄνθρωπος ἐβραϊσκόμενος ἐν τῷ πελάγει της ἀμοιρίας κεχωρισμένος ὦν τοῦ Θεοῦ ἐνεκα της ἰδίας αὐτοῦ διαγωγῆς και προαιρέσεως, μάτην ἐξήτει τὴν ἱεράν ἐκείνην ἔγκυραν δι' ἧς ἔμελλε νὰ σωθῆ, ὁ μὲν Ἰουδαῖος διὰ της ἐφαρμογῆς τῶν τύπων τοῦ νόμου, ὁ δὲ Ἕλλην διὰ της ἐρεύνης φιλοσοφικῶν ἀρχῶν πειρώμενος νὰ διασχίσῃ τὸν πέπλον της ἀγνοίας και νὰ ἀνελεθῇ εἰς περιωπήν, ἐξ ἧς διαρῶν τὴν σκοπιμότητα τῶν ὄντων και αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀποστολήν ἐν τῷ κόσμῳ νὰ προσομοιωθῆ εἰς τὸν λιμένα της ἀληθείας, ἐνθα ἡ γαλήνη τοῦ πνεύματος και της συνειδήσεως κεύται. Μάτην οἱ φιλόσοφοι ἔμπροσθεν και Ἐρηκλειῶς ἐθεώρουν τὰ τέσσαρα στοιχεῖα της φύσεως ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων· μάτην ὁ φιλόσοφος Ἀναξαγόρας ἐκήρυττε τὴν Νοῦν ὡς πλαστογενῆν και διέκρινε τὸ σύμπαν· μάτην οἱ Πυθαγόρειοι τὰ πάντα ἐπέδιδον τοῖς ἀριθμοῖς και συνέλοντι εἰπέυ πᾶσαι αἱ θεωρίαι της χορείας τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ἤμιστα ἐδυνήθησαν νὰ χωρηθῶσιν ἐκ της ἀντικειμενικῆς παρατηρήσεως ὁρμώμενοι πρὸς τὴν ὑποκειμενικὴν, ὡπως ἐξηγήσωσι τὰ διάφορα τοῦ πνευματικῶν βίου τοῦ ἀνθρώπου φαινόμενα. Μῆκος ὁ Σωκράτης ὁ μέγιστος της ἀρχαιότητος φιλόσοφος, τὸν ὁποῖον και αὐτὴ ἡ Πυθία ὡς τοιοῦτον ἀνεγνώρισε και ἔστις ἐν τῇ βασιλεύσει αὐτοῦ διανοίξ ἔργω, ὅτι ἡ ἐξήγησις της ἀρχῆς τοῦ κόσμου εἶνε ἔργον ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἀσχοληθεῖς εἰς τὴν ἐρευνᾶν τῶν ποικίλων ψυχολογικῶν ἐκφάσεων τοῦ πνευματικῶν βίου τοῦ ἀνθρώπου, ἀπορροουσῶν ἐκ της ὑποκειμενικῆς παρατηρήσεως, ἢν πρῶτος ἐδίδαξ και ἧς δημιουργὸς θεωρεῖται, μόνος αὐτός, λέγω, ἐπέλημυσεν ἐν τῇ ἐστίᾳ της εἰδωλολατρίας και ἐν μέσῳ της ἐκλελυμένης τῶν Ἀθηναίων κοινότητος, νὰ εἴπῃ, ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον ἀνώτερον τι ἢν ὑπὲρ θᾶ ὑδρηρήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα ὑπὸ τὸ ἀμφιλαφὲς δένδρον της ἀληθείας, ὅπῃ τὴν σμᾶν τοῦ ὁποῖου πάντα τὰ ἔθνη συνιχθήσονται.

Και ὅντως· μετὰ πάροδον τεσσάρων περίου αἰώνων ἐγεννήτο ἐν ἀποκέντρῳ της Ἰουδαίας ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἔμελλε νὰ ἀνερείσῃ τὴν πεπτωκυῖαν ἀνθρωπότητα και νὰ φωτίσῃ τὸν ἐν

σκότει και σκιᾷ θανάτου καθήμενον ἄνθρωπον και νὰ μεταβλήτῃ διὰ τοῦ ἐν Γολγοθᾶ δάματος, ὡπερ ἐδημιούργησεν ἡ ἀχαριστία και ὁ φθόνος τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἐνθα ὁ Ἰησοῦς διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐπότισε τὸ εὐσμιον δένδρον της ἀληθείας και ἰσότητος ἵνα τὸν ἄνθρωπον στεγάσῃ.

Τετέλεσται ἀναφώνει ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ! Τετέλεσται! λέξιν δλοκλήρου κόσμου ἰδεῶν περιλαμβάνουσας και νέον φιλοσοφικὸν σύστημα ἐμφαίνουσας. Τετέλεσται! διότι ἐδάχθη ἐναργῶς ἡ ἀνθρωπότης τὸ «ἀγαπᾶ ἀλλήλους», διότι ἡ τέως ἰσχύουσα τοῦ Ἀριστοτέλους φιλοσοφία, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐπέστη φύσει δούλος και φύσει ἐλεύθερος, καταργεῖται ὑπὸ της νέας τοῦ Ἰησοῦ ἀρχῆς, καθ' ἣν πάντες ἐν ἑσμεν· δὲν ὑπάρχει δούλος δι' ὑπάρχει ἐλεύθερος, πάντες ἀδελφοί ἐσμεν. Τὸ αὐτὰς ὑψίστας ἀληθείας διδάξας ἀγνώστους ἐκ τὴν ἀνθρωπότητα κεκαλυμμένους ὑπὸ τοῦ μίλανος της ἀγνοίας πέπλου προσηλώθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς, ἐνθα ἐκτείνας τὰ χεῖρας, συμπεριέλαβε πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Καίως λοιπὸν Ἰησοῦ, διότι ἐνώπιόν σου ἄ βασιλεῖς τοὺς θρόνους αὐτῶν καταλείπουσας, ἐνώπιόν σου οἱ ἡγεμόνες τὰ χρυσοποίκιλα ἔθνη στέμματα ἐναποθέτουσιν, ἐνώπιόν σου ἡ ψάλλουσα ποίησις τὸν αὐλὸν αὐτῆς κατατίθουσιν, ἐνώπιόν σου ἡ φιλολογία τὰς ἀπαρχὰς αὐτῆς προσφέρει, ἐνώπιόν σου ὁ φιλοσοφικὸς κόσμος τὴν οὐλίπικα της ὑποχωρήσεως ἤλθῃ, ἐνώπιόν σου τέλος σύμπασα ἡ οἰκουμένη κλίνει τὸ γόνυ· Καίως λοιπὸν Ἰησοῦ.

Ἐπὶ τὸν αἰγλήντα ἦδη οὐρανὸν της νύκτος τοῦ Ἰησοῦ θρησκείας, δι' ἧς ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου και της συνειδήσεως καθιερώθη, ἐπετέλλων ὁ χρυσοειδὴς τοῦ ἡλίου της ἀληθείας δίσκος ἐφώτισε τὴν ἀνθρωπότητα ἀμαυρῶν τῷ ἀγλαῖας και τὰ σελαγίσματα της δουλείας ἡθρικῆς θρησκείας.

Πλὴν ἡ κοσμικὸς Ρώμη, της ὁποίας ἡ κτάντορες και ὑπατοὶ γερονσιασταὶ και λαὸς κατά τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸ ἔσχατον σημεῖον της ἐκλύσεως τῶν ἡθῶν καὶ διαφθορῆς εἶχαν φθάσει και ἡ ὁποία τὸν ἐκ της θρόνον ἐστήριξεν ἐπὶ της ἀμαθίας, πρὸς ἀλήφειας και δαισιδαιμονίας τοῦ ὕχλου, ἐνησκομένη εἰς τὸ τελευταῖον στάδιον τοῦ ἡθικῶν αὐτῆς θανάτου, ὀργίλη, κωνιάδης, λυσιπεία ἐπέπεσε κατά τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Τὶ περικαλλῆς ἄνθος, ἐπιμελελημένον ἐν τῇ φωταφίᾳ αὐτοῦ, δύναται νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τὸν ῥαγδὴν κατερχόμενον ὑετόν, τὶ μικρὸν παιδίον ἐπὶ της κοιτίδος αὐτοῦ ἐδρισκόμενον, εἰς τὴν ἐπερχομένην βίαν; τὶ οἱ εὐαρεθμοὶ χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων εἰς τὴν ὀλίγην βίαν

τῶν κραταιῶν της Ρώμης ἀτοκρατορῶν, μόνον ὕψλον ἔχοντες τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν; Ἐντεῦθεν ἡ ἀπειρία τῶν ἀγίων μαρτύρων, ὅν τὸ αἷμα ἐπὶ τρεῖς δλοκλήρους αἰῶνας ἔρρευσεν ἵνα κορέσῃ τοὺς αἰμοδιψεῖς και θηριώδεις Ρωμαίους. Ἐντεῦθεν τὰ ἀνθρώπινα δλοκαυτώματα ὦν ἡ θυσία ἐπλήρου θυμηδίας και ἡδονῆς τὴν σκληρὰν και πεπωρωμένην καρδίαν τῶν δικαίων τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐντεῦθεν τὰ ποιητικά και ἀναριθμητὰ βασανιστήρια τῶν Χριστιανῶν ἕτινα μόνον σατανικὴ δίκαια ἡδύνατο νὰ ἐρρύθῃ. Εἰς τὸ βαθὺ ὄρυος τοῦτο σκότος, εἰς τὸ ἀχανὲς τοῦτο ἔρεβος, εἰς τὴν ἀσέληνον ταύτην νύκτα, εἰς ἣν ἐπλανᾶτο ἡ ἀνθρωπότης διάνοια και καθ' ἣν στόνον βασιλευῖ ἡ ἀγνοίας και ἡ ἀγάπη ἐννευκαλισμένη ἔκρινεν ἐνώπιον της τρομούσης βαρβαρότητος, εἰς ταύτην, λέγω, τὴν νύκτα δὲν ἐδύνατο νὰ ἀπολεσθῆ τὸ θεῖον τοῦ Σωτήρος ἔργον και διὰ τοῦτο βλέπομεν θεῖα ἀρωγὴ ἀνερχόμενον ἐπὶ τοῦ Χριστιανικοῦ ἠρίζοντος τὸν μέγαν Κωνσταντίνου, ὅστις ὡς ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν ἐν τῷ Βυζαντίῳ καθιερώσας τὸν Χριστιανισμόν, τοὺς φόνους και τοὺς διαγμούς κατά τῶν Χριστιανῶν κατέπαυσεν.

Ἀλλὰ καίτοι παρήλθεν ὁ σάλος τῶν φόνων και τῶν διώξεων, νέα θυελλώδης και τὰ μέλα ἐπικινδυνος τρικυμία ἐπέρχεται ἐν τῷ Χριστιανικῷ κόσμῳ, ἡ τρικυμία τῶν ποικίλων αἰρέσεων και μάλιστα ἡ τοῦ Ἀρειοῦ, ἀρνούμενου τὴν θεότητα τοῦ Σωτήρος και σκόντος ὁπαδὸν της ἀφρέσεως αὐτοῦ και αὐτὸν τὸν ἀτοκρατορῶν Οὐάλεντα. Ἐπῆρπε λοιπὸν νὰ ἀναφανῶσιν ὑπερασπισταὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ οἱ ὁποῖοι ἔμελλον νὰ ἀνακητίσωσι τὸ ὁμηρικὸν και ἀκάθικτον φεῦμα τῶν αἰρέσεων, ἄνδρες διανοίας ἐξόχου, ἀπαρμιλλοῦ παιδείας, ἡθικῆς τελειότητος και ἀρετῶν θεῶν, ὡπως δυνήθῶσι διὰ της σοφίας και της θείας αὐτῶν ἐνγλωττίας ν' ἀντιμεταπέσωσι τὸν ἡθικὸν ἐχθρὸν και ἀναστελέωσι τὸν φόνον τῶν αἰρέσεων, μελλουσῶν δλεθριώτατα ἔργματα νὰ ἐπενέγκωσιν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ. Τοιοῦτοι δὲ θεῖοι ἄνδρες δρηροὶ θεράποντες τῶν θεῶν τοῦ Ἐδδαγγελίου ἀληθειῶν και γενναῖοι μαχηταὶ ὑπὲρ της τοῦ Χριστοῦ πίστεως ἀνεδείχθησαν οἱ τρεῖς μεγάλοι και γεραροὶ ἱεράρχαι, οἵτινες διαφλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ θεῖου της πίστεως πυρός, ἐν χαλεποῖς καιροῖς προήσπισαν τὴν ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν ἀντιτάξαντες τὰ σοφὰ αὐτῶν συγγράμματα εἰς τὰς αἰτιάσεις τῶν αἰρετικῶν, και διὰ τοῦτο πᾶν δικαίως ὁ κόσμος τῶν γραμμάτων γεραίρει τὴν ἀδίδιον αὐτῶν μνήμην, ἡ τις ἐσαὶ ἀγῆρωσ μενεῖ.

Και τίς μελετῶν τὸν βίον τῶν τριῶν μεγάλων της Ἐκκλησίας διδασκάλων δὲν ἐκπλήσεται οὐχὶ πλέον πρὸ τῶν πνευματικῶν της

διανοίας αὐτῶν προῖδων, ἀλλὰ πρὸ τοῦ σθενοῦς και της εὐτολμίας ἐκείνης τὴν ὁποῖαν ἐμπνέει ἡ ἰσχυρὰ πεποιθήσις πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου θρησκευτικοῦ οἰκοδομηματος, ὡπερ ἀνταποδομήσεν, ἐκάλλυσε και ἐξωράισεν ἡ οὐρανία ἀγλή της πρὸς τὸν Ἐστανωμένον ἀγάπης και τὴν ὁποῖαν ἀγάπην ὁ ἀπόστολος Παῦλος δι' ὀλίγων μὲν, ἀλλὰ πλήρων δυνάμεως ἠθροικῶν ἀνθέων ἐκτίθησι λέγων· «Τὶς ἡμῖς χωρὶς της ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Ὁλίγως ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχηρα ἀλλὰ ἐν πᾶσι τούτοις ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ξοῆ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρὶσαι ἐπὶ της ἀγάπης τοῦ Θεοῦ της ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.» Ἐμπλασι λοιπὸν ὑπὸ τοιαύτης ἀγάπης οἱ θεοὶ ἱεράρχαι κύριοι ἐαυτοῖς· ἔλεγμα ἐθεώρουν τὴν θρησκευτικὴν ἐμπέδωσιν τοῦ λογικοῦ αὐτῶν ποιμνίου, πᾶσαν ἀγλήν και πάντα ἔκταινον μετριοφρόνως ἀποφειόμενες, μετὰ παρακλήσεων και βίας δεχόμενοι τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον, διότι ἀνελογίζοντο τὸ ὑψηλὸν τοῦτου ὑποργήματος τὰ βάθη, ὅπ' ἂ διατελεῖ ὁ ἀληθῆς ἐπίσκοπος, και διὰ τοῦτο οὐδὲν μεγαλείον τοῦ κόσμου τοῦτου, οὐδέμια παροχὴ δόξης ἐπιγίλου και τιμῆς, ἀλλ' ἐπίσης οὐδεμία ἀνθρωπίνῃ βία οὐδεμία ἀπειλὴ ἐξορίας ἢ θανάτου παρὰ κοσμικοῦ ἡχοῦτος ἰσχύου ἐπ' ἐλάχιστον νὰ μειώσῃ τὸν ἐνθεον ἐξῆλον και τὴν τελείαν πρὸς τὸν Ἐστανωμένον ἀγάπην, ὅπως παρεκκλίνωσι της προδιαγεγραμμένης ὁδοῦ τοῦ Ἐδδαγγελίου, ἢν ὡς ἄγγελοι φρόνου ἀπαρεγκλίτως ἐφύλαττον. Καὶ ἵνα παρᾶσχα ἡμῶν ἐλάχιστον δαίγμα της ἀφοσιώσεως, λατρίας και ἀγάπης αὐτῶν ἀναφίρω τάδε·

Ὅτε ὁ ἀτοκρατορῶ Οὐάλης ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μέγαν Βασίλειον τὸν ἐπαρχον αὐτοῦ Μόδεσταν, ὡπως ἐξαναγάσῃ τὸν ἱεράρχην διὰ παρακλήσεων, ὑποσχέσεων και ἀπειλῶν νὰ ἔλθῃ και δεχθῆ εἰς κοινωσίαν τοὺς ἀποβλήτους Ἀρειανούς και τὸν ὁποῖον ὁ ἐπαρχος ἀφοῦ εἶδεν ἄκαμπτον, τῷ λέγει· δὲν γνωρίζεις ὅτι δύναιμαι νὰ δημεύσω τὴν περιουσίαν σου, νὰ σε ἐξορίσω και νὰ σε φονεύσω; Ὁ Μέγας ὄμως διδάσκαλος πλήρης γαλήνης και μετριοπαθείας πρὸ τοῦ ἀλαξήρους αὐλικοῦ, κεκορημένου τύφου και οὐλήσεως, ἀπεκρίνατο· τί δύνασαι νὰ δημεύσῃς ἀφοῦ τὰ πεκαλιωμένα αὐτὰ ἐνδύματα και ὀλίγα βιβλία εἶνε ἡ μόνη μου περιουσία; ὡς πρὸς τὴν ἐξορίαν δὲν γνωρίζω τοιαύτην, διότι πανταχοῦ εἶμαι πατρις ἢ μᾶλλον παροικία, περὶ δὲ τοῦ θανάτου εἰς οὐδὲν λογίζομαι τοῦτου, διότι θέλει με φέρει εἰς τὴν

ποθεινήν και ἀληθινὴν ζωὴν (1). Πρὸ τῆς τοιαύτης ἀπροσδοκήτου ἀπαντήσεως τοῦ ἱεράρχου ἔμεινεν ἐκπληκτος ὁ ἀδελφός, ἐκφράσας σύναμα τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ εἰπὼν, ὅτι οὐδέποτε ἐπίσκοπος ἐμίλησε πρὸς αὐτὸν τοιοῦτοτρόπως· ἀληθῶς, εἶπεν ὁ Μέγας Βασίλειος, διότι οὐδέποτε ἀπήντησας ἐπίσκοπον.

Ὁὐχὶ βεβαίως μικρότερον ὑπῆρξε τὸ θάρρος καὶ ἡ γενναϊότης Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὅστις εἰς δεινότητος περιστάσεις καθ' ἃς ἐκυμαίνετο τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἔμπειρος πηδαλιόχος παρέκαμπε τοὺς σκοπέλους καὶ ὑφάλους τῶν αἰρέσεων. Μετὰ θαυμαστῆς ἀφελείας ὁμιλῶν ἐνώπιον ὄχλου μαινομένου ὕψους ὑπὲρ τῆς ἀρειανῆς αἰρέσεως καὶ λιθοβολούμενος καὶ τὴν ἰδίαν ζωὴν διακυβεύων κατὰ θάλασσαν, ὥστε νὰ ἐξαφανίσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τοὺς Ἀρειανούς, ἔνα τέλος ἐπέβη ἡ γνήσιμη εἰς τὸ Χριστιανισμὸν πλήρωμα, καὶ ἀπεχώρησε τοῦ ἐπίσκοπικοῦ ἀξιώματος.

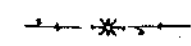
Κατώτερον ὅμως τῆς πραγματικότητος θέλει λεχθῆναι πάν ὅτι περὶ τοῦ χουσορήμοτος Ἰωάννου ἐπιχειρήσει τις νὰ εἰπῇ, διότι οὐδὲν ὅμοιον παράδειγμα ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία παρουσιάζει ἡμῖν τῆς παρηγορίας καὶ ἐντολίας τοῦ Χριστοῦ. Διότι τίς δὲν θανυμάζει ὅταν ἀναπολῆ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ, ὅτι ὁ θεὸς Χρυσόστομος ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἔμβωνος καὶ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἤλεγξε τὴν αὐτοκράτειραν Εὐδοκίαν ἀποκαλέσας αὐτὴν Ἰεζάβελ καὶ Ἡρωδιάδα; μὴ ἀρὰ γε δὲν ἐγίνωσκε τὰς συνεκείας τοῦ τσιούτου πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν ἐλέγχου, τὴν ἀπίθειαν τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου, τῆς αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας καὶ τὴν ἐπιχειρημένην ἐξορίαν; οὐχὶ πάντα ταῦτα ἐγίνωσκεν, ἀλλὰ μετὰ χριστιανικῆς ταπεινότητος καὶ ὑπομονῆς ὑπέφερον ὅτι ὁ ἐρωσμός καὶ ἡ φιλαντία διαγέγραψεν καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν τὸν Χρυσόστομον, τὸν μέγαν τῆς Ἐκκλησίας ῥήτορα, ὑπὸ τῶν ἀποστολικῶν μανθάνων τοῦ μοναχοῦ τῆς κεκαλυμμένης ἀγνότητος πορευόμενον ἐν χριστιανικῇ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀνεξικακίᾳ ἐπα-

(1) «Ὅτι τοι, ἔφη δημεύσει μὲν οὐχὶ ἀλατὸς μηδὲν ἔχων, πλὴν εἰ τοῦτων χρηῖται τῶν τοιχῶν μου ὀκνῶν καὶ βιβλίων ὀλίγων ἐν οἷς ὁ πᾶς ἐμὸς βίος. Ἐξορίαν δὲ οὐ γνώσκω, ὁ μηδὲν τόπω περιγγραπτός, καὶ μήτε ταύτην ἔχων ἐμὴν ἢν οὐκ ἔστιν, καὶ πᾶσαν ἐμὴν εἰς ἡν ἂν οἰκῶ μᾶλλον δὲ Θεοῦ πᾶσαν οὐ πάροικος ἐγὼ καὶ παρεπιδημῶς. Αἱ βράσαι δὲ εἰ ἐν λάβοιεν, οὐκ ὕψους σῶματος; πλὴν εἰ τὴν πρώτην λέγουσι πληγὴν ταύτης γὰρ οὐ μόνος κέρτος ὁ δὲ θεὸς εὐεργετής» καὶ γὰρ θάττον πέμφει με πρὸς Θεὸν ὃ ζῶ καὶ πολιτεύομαι, καὶ τῷ πλείστῳ τέθνηκα, καὶ πρὸς ἅν' ἐπέλογμαι πόρωθεν. Ὅτι ἄλλο, φησὶ ἀπειλεῖ τοῦτων γὰρ οὐδὲν ἡμῶν ἐπιτεταί.»

νελημμένως εἰς ἐξορίαν καὶ ἐν ἐξορίᾳ τσλεν τήσαντα. Ποῖον ἀρὰ γε νεότερον χριστιανικὸν κράτος δύναται νὰ ἐπιδείξῃ ἡμῖν ἕνα τοῦτέχιστον τοιοῦτον ἱεράρχην ἔχοντα τὴν αὐτοπάροισιν καὶ τὸν ἄγιον ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ, παράδειγμα διὰ τοῦ βίου αὐτοῦ γενόμενον καὶ καθοδηροῦντα τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετὴν, ὀπλίζοντα αὐτοὺς διὰ τῶν ὄπλων τῆς ἠθικῆς, ἵνα ἐρρωμένως παλαίωσι κατὰ τῆς κακίας, ἀνευδοιάστως ἐλέγχοντα λαόν, ἄρχοντα καὶ βασιλεῖς, ὡς οἱ τρεῖς ἱεράρχαι ἔπραττον, γενόμενοι ὑπόδειγμα τῆς ἀνοχῆς, ἐλεημοσύνης, πραότητος καὶ παρηγορίας εἰς τοὺς πιστούς, ἀποτελέσαντες τὴν ζύμην ἐκείνην δι' ἧς ὅλον τὸ φέρομα τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ἐξυμᾶθη καὶ ἐχριστιάνισεν τὰ βάρβαρα ἐκεῖνα τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης ἔθνη, ἵνα σήμερον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πολιτισμῷ ἐγκυαυχῶνται;

Ἐμελλεν ἀληθῶς νὰ συντελεσθῆ ἡ πᾶλη αὐτῆ τοῦ πνεύματος κατὰ τῆς ὕλης, καθ' ἣν ὁ χρόνον ὁ Ρωμαῖος Σύλλας ἐπήνεργε καίριον κατὰ τῆς Ἑλλάδος πλῆγμα, ἐνῶ συγχρόνως ἡ εὐφρανταστος Ἑλληνικὴ διάνοια διὰ τῶν γραμμάτων ὑπέταξε πνευματικῶς τὴν Ρώμην, καταστήσασα τὰς Ἀθήνας τὸ πρυτανεῖον τῆς σοφίας, εἰς ὃ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες καὶ νέοι τῶν ἐπιφανῶν ἐπιστημοτέρων οἴκων πανταχόθεν συνέφερον, ἐν οἷς καὶ οἱ θεοὶ ἱεράρχαι εἰς τὸ ἔκρον τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ἐληλακότες νέας ὁδοὺς τῆς ἐπιστήμης διεκράζαν συναδὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου πολεμήσαντες τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν πάση δυνάμει ὡς ἀνωγειαν λογιῶν ὕψους.

Τοιαύτας λοιπὸν ὑψίστας ὑπεραστίας προσνεγκόντες εἰς τὸν Χριστιανισμὸν οἱ τρεῖς ἱεράρχαι ἴσως κατὰ ταύτην τὴν στιγμήν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ αὐτῶν ἐνδιδαιτήματος γηθοσύνης ἐνορῶσι τὸ χριστιανικὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ ἐθεμελίωσεν ὁ ἀκρωγωνιαῖος λίθος, ὁ Χριστός, ἐλάμπρυνεν ὅμως ἡ ἀνταύγια τῆς φείας αὐτῶν διδασκαλίας διὰ τοῦ ἀρώματος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ὑποτασσούσης αὐτῶν φωνῆς καταστήσασα αὐτὸ πηγὴν ἐκβλύζουσαν τὸ μύρον τῆς πίστεως πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐν τῇ αἰωνιότητι, ἐκεῖ ἐν τῇ ἕνῃ ἰερουσαλήμ, ἐνθα φῶς καὶ δικαιοσύνη ἐνοικεῖ, ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ θρόνου τῆς ἀγιότητος αὐτῶν ἀναπαύονται οἱ τρεῖς ἱεράρχαι οἱ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι, ἀγωνισάμενοι τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑπὲρ τῆς πατρῴδος ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

ΚΑΙ ΝΕΚΡΟΣ ΕΛΕΗΜΩΝ

Α'.

Ἦσαν τὸν Δῆμο πλούσιος κἀνεὶς δὲν ἐγεννήθη·
Τὶ εἶχε δὲν ἐγνώριζε· τὸν ἄμμο ποῖος μετράει;
Ἵμως καὶ σπλαχνικώτερα κἀνεὶς δὲν εἶχε στήθη·
Ὅ,τι κι' ἐν εἶχε τῶδωσ'· γι' αὐτὸ ψωμοζήτῃαι!
Ἄρρωστος τῶρα, γέροντας καὶ μὲ κορμὶ σκυμμένο,
Ἵτους δρόμους τὸ χεράκι του ἀπλόνει τ' ἀγασμένο·
Ἄπὸ ἐκείνου πῶδινε ζῆτεῖ ἐλεημοσύνη·
Ἵμως γὰρ κείνον δὲν ζῆτεῖ μόνχα· πάλι δίνει...
Ὅ μεγαλόδωρος πτωχὸς ἔχει πτωχοὺς ἄκομα
Κι' τὸ ψωμὶ ποῦ τοῦ πετοῦν τὸ δίνει σ' ἄλλο στόμα!

Β'.

Κι' ἂν βρέχη κι' ἂν βοριάς φυσᾷ κι' ἂν πέφτῃ ἀστρο-
[πελέκι,
Τὸ Γεροντάκι τὸ καλὸ στὸ σπίτι του δὲν στέκει·
Πηγαίνει ἐδῶ, σέρνεται ἐκεῖ, σὲ κάθε θύρα μπαίνει·
Κι' ὅ,τι του δίνει ὁ Θεὸς σ'τὸ σάκκο του δὲν μένει·
Τρέχει νὰ εὕρῃ περὶ πτωχοῦς... καὶ δίνει, δίνει, δίνει·
Ἔνα κομμάτι μοναχὰ ψωμὶ γι' αὐτὸν ἄφινει...
Μ' αὐτὸ δειπνᾷ χαρούμενος εἰς ἕνα ῥημοκλήσι·
Δὲν ἔμπορεῖ νὰ κοιμηθῆ χωρὶς νὰ εἰλήσῃ!

Μοιράζοντας νυχτάθηναι μιά ἡμέρα κουρασμένος
Ὅ Γέρος ἦταν· ὁ βοριάς φυσῶσινε λυσσασμένος·
Πολλὸ πεινοῦσε, βιάζονταν νὰ πᾶ σ'τὸ ῥημοκλήσι,
Μ' ἕνα κομμάτι ὀλόμαυρο ψωμάκι νὰ δειπνήσῃ·
Ἵταν τοῦ ἐφάνῃ στεναγμὸς πῶς ἄκουσε πνιγμένο,
Φωνὴ γλυκεῖα καὶ ὀλιθερὴ σὰν κείνον ποῦ πεθαίνει,
Κ' ἔστρεψ' ὁ Γέρος γρήγορα· ἴμπρός σὲ φανὸ ἀναμ-
[μένο,

Εἶδ' ἕνα νερὸ κατάχλωμο σὲ μιὰ γωνιά νὰ μένη·
Ἵτῆ μέση ἦταν τὰ χρυσᾶ μαλλιά του χωρισμένα·
Κ' εἶχε τὰ μάτια τοῦ ἀμνοῦ τὰ παραπονεμένα...
«Πεινῶ, τοῦ εἶπε· δόσε μου λίγο ψωμὶ· πεθαίνω!»
Δὲν εἶχε ἀκόμη ὁ πτωχὸς τὸ λόγο τελειωμένο
Καὶ τὸ κομμάτι τὸ ψωμὶ ποῦχε γιὰ κείνον μένει,
Ὅ Δῆμος ἐλοπρῶθμος σ'τὸ χερί του τ' ἄφινει...
Γλυκὰ τοῦ Νεσοῦ τὸν κῆταξε τὸ λυπημένο μάτι·
«Καὶ Σὺ;» τοῦ εἶπε· «Ἐφαγα κ' ἐγὼ ἕνα κομμάτι...»
«Ἄ, τέτοιο φέμμα καὶ Θεὸς ἴμπορεῖ νὰ εἰπῆ ἀκόμα!»
Ἐχαμογέλασε τοῦ νεροῦ τὸ πικραμένο στόμα,
Κ' εἶπε· ἀπριχοῦ σ' ἀφήσω,
ἽΠολεσ κἀτι, γέροντα, κ' ἐγὼ νὰ σοῦ χρισσοῦ·
Εἶρω τί θέλεις...» Ἐλάμψε μὲ μιάς ἡ φανεσιά του
Κ' ἔγινε φῶς ἡ ὄψη του κι' ἀκτίνεις τὰ μαλλιά του...
«Ἀμήν, ἀμήν, λέγω εἰς σέ» καὶ ὅταν ἀποθάνῃς
Καὶ τότε πάλι θὰ μπορῆς κι' ἄλλα καλὰ νὰ κάνης!»
Εἶπε, γλυκὰ τὸν κῆταξε καὶ σ'τὸ σκοτάδι ἐκάθη·
Ὅ Γέρος, κεί ποῦ ἦτανε, γονατιστὸς ἐστάθη
Κι' ἔπου τὸ πόδι τοῦ πτωχοῦ ἐκείνου ἔπατοῦσε,
Ἐκεῖ μὲ χεῖλη τρέμοντα τὸ χῶμα ἐφιλοῦσε,
Γιατί, γιατί κατάλαβε ὅτι ὁ νερὸς ἔκεινος,
ἽΗτον ὁ ἅγιος Ἀμνός, τοῦ Γαβριὴλ ὁ κρῖνος!

ἽΌταν μιλάτε μὲ πτωχοὺς προσέγυτε· ποῖος ἔρει,
ἽἌν δὲν μιλάτε μὲ Θεὸ, κι' ἂν τοῦ Θεοῦ τὸ χερί
Δὲν πᾶνετε σὰν διδεται, παιδιὰ μου, ἐλεημοσύνη;
Μεγάλῃ πρέπει προσοχὴ κἀνεὶνας ὅταν δίνῃ!
Γιατί... ὁ ἅγιος Θεός, ὅταν μᾶς δοκιμάζῃ,
Κορῶνες καὶ βασιλικά φορέματα δὲν βάζει.

Λίγος ἐπέρας καιρὸς ἀπὸ τῆ νύχτα ἐκείνη
Κι' ὁ Δῆμος πάντα ἔλασε κι' ὁ Δῆμος πάντα δίνει·
Μὰ μᾶν ἀυγὴ δὲν φάνηκε σ'τ' ἀγαπητὸ του μέρος
Ὅ ἀγασμένος γέρος!
Κ' ἐπέρασε κι' ἄλλῃ αὐγὴ, ἐπέρασε καὶ ἄλλῃ
Καὶ δὲν ἐφάνῃ πάλι...

ἽΣτὸ ῥημοκλήσι ἔτρεξαν ἀνήσυχ' οἱ πτωχοὶ του
Κ' ἐκεῖ τὸν ἔβρηκαν νεκρὸ... τὸ ὑστερὸν ψωμὶ του
Κρατοῦσε σὰν νὰ τῶδινε· τὸ θᾶμμα εἶχε ἀρτίσει·
Ὅ χᾶρος δὲν ἐμπύρεσε τὸ χερί του νὰ κλείσῃ!..
ἽἮνας πτωχὸς τὸ φίλησε· τὸ ἔκαμε κομμάτι
Καὶ τῶδισε ἀντέθωρο μὲ βουρκομένα μάτια.

Γ'.

Λάκκο τοῦ ἔσκαψαν βαθὺ σ'τὸ ἀπάτητο χορτάρι,
Μὰ ἔβρηκαν κεί ποῦ ἔσκαβαν, ὅπισ' ἀπ'τ' ἅγιον Βῆμα,
Φλουρὶ γεμάτο ἕνα μικρὸ παμπάλαιο πιθάρι·
ἽἌχ, ἔμοιαζε τὸ χερί του τὸ σπλαχνικὸ του μνήμα...
Μὲ δάκρυα ἐθάψανε τὸ ἅγιο κορμὶ του
Καὶ μαῦρο τοῦ ἐστήσανε σταυρὸ γιὰ τὸ κορμὶ του!

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1892.

ΑΧΙΑ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Η ΠΑΡ ΗΜΙΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ

Πολλάκις ἐθαύμασα τὴν ἐλαφρότητα μεθ' ἧς οὐ μόνον ἄνθρωποι κοινοὶ ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῶς μεροφωμένοι καὶ δὴ καὶ ἀνεπτυγμένοι κληρικαὶ ὁμιλοῦσι περὶ τῆς παρ' ἡμῖν νοσηρᾶς καθόλου καταστάσεως, ὑπολαμβάνοντες αὐτὴν ὡς τι τοῦ γενικοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς φυσικὸν ἀποτέλεσμα, καὶ λοιπὸν ὡς ἀνιάτως ἔχουσαν ἔσσει, ἢ τοῦναντίον πρὸς τὰ κακῶς ἔχοντα μνωπάζοντες ἐπιπολαιῶς νομίζουσιν ὅτι κατ' οὐσίαν καὶ τὸ περιεχόμενον τὰ πάντα εὐροσοῦσι καὶ ἄλλως χρόνος ἀπομένει ὅπως χωρήσωμεν οἱ πάντες πρὸς τοιαύτην ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν διαμόρφωσιν, οἷαν δημιουργεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ οἷαν ἐφαντάζοντο οἱ ἀρχαῖοι βασιλευσάντων ἐν ταῖς νήσοις τῶν μακάρων. Εὐτυχῶς ὀλίγοι σὶνε οἱ αἰσιδόδοξοι οὗτοι, οἱ τὰ ρόδινα ταῦτα φανταζόμενοι, ἀλλ' ἀνανδροτάτη καὶ ἀλεθριωτάτη εἶνε ἡ στάσις ἐκείνων, οἷτινες ἐν ᾧ τὰ πάντα φθίνουσι καὶ καταρροοῦσιν, ἐν ᾧ πανταχόθεν ἤχει ἡ φωνὴ, ὅτι ἡ κοινωνικὴ καὶ ἠθικὴ ἡμῶν ζωὴ βαίνει εἰς ἀποσύνθεσιν, ἐν ᾧ ἡ ζωογόνος δύνα-

σκευη φωτί, εν τῷ ἀδιεσδύτῳ βάρει τῆς καρδίας, ἐρ' οὐ ἐπιστηρίζεται ἡ θρησκεία. Ἡ θρησκεία φαίνεται ὑμῖν ὡς τι ἀβαρὲς καὶ ἀστάθμητον κλειρούμενον πρὸ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκζητήσεως, ἀλλ' ἐὰν μεταωρομήνιοι ὑπερ τῶν ὑλικώτερον αὐτῆς τύπον οἰκιοποιήθητε ἐν τῇ καρδίᾳ τὸ βωογόνον αὐτῆς πνεύμα, θὰ κατανοήσητε οἷαν δύναμιν καὶ ζωὴν περικλείει καὶ οἷον ἀλληλουχίας καὶ φωτισμὸν σύστημα εἶνε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ ὑπερ συνειδήσατε νὰ θεωρεῖτε ὡς συνιστάμενον εἰς τινες μεταφυσικούς κόμβους, τὸ τραδικὸν καὶ ἐν ταύτῳ ἐνιαῖον τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἡ θρησκεία, ὡς λέγει ὁ Στέφν, προῦκοιθῆσι πάντοτε ἡθικὰς βραχί, προαίσθησιν, θέλησιν, ἐλπίδα, καὶ δὲν δύνανται νὰ ἀναπτύξῃ τὴν θείαν αὐτῆς ζωὴν δάκνις πίστις ξηρὰ εἰς τὸ γράμμα καὶ κενὴ κοσμικὴ σοφία τυφλώσῃσι τὸ πνεῦμα πρὸς τὴν προσωπικεῖαν τῆς ὑψηλοτέρας αὐτῆς βίσεως, πρὸς τὴν ἀντίληψιν τοῦ πνευματικῆ καὶ ἡθικοῦ αὐτῆς πλοῦτου. Οἱ πατέρες ἡμῶν μὲθ' ὅσα λέγονται κατ' αὐτῶν ὡς διατριβῶν τῶν εἰς σχολαστικὰς ἐξουχίσεις τοῦ γράμματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶνε ἐν γένει παρὰ δαίμα ἐξέχον ἐν τῷ θρησκευτικῷ αἰσθηματικῷ κινήσεως. Ἄν λησμονοῦμεν τὴν δεισιδαιμονία κατὰ πτωσιν καὶ τὴν ἄλλην χαλάρωσιν ἣτις ἐν οὐτῷ μακροαίονι περιόδῳ ἐπειρήθη νὰ ἐγείρῃ κεφαλὴν, ἀλλὰ τὰ ἐν γένει ἀναντιρροητὰ εἶνε ὅτι ὁ Χριστιανὸς τότε προσήρχετο μετὰ πλείονος εὐλαβείας πρὸς τὰ μυστήρια καὶ εὐρισκῆ πνευματικὴν τροφήν καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἀπλοῦ καὶ σεβασμίου ἱερέως. Ὁμοίως δὲ τότε καὶ ὁ κοινωρικὸς βίος ἐθεωρεῖτο πεδίου ἐξασκήσεως καὶ τελειώσεως ἡθικῆς, καὶ ἡ διπλωματικὴ δεξιότης καὶ ὁ πολυμήχανος πρακτικὸς νοδός, ὁ καὶ ἀπάτας καὶ ψεύδη καὶ τὰ πάντα πρὸς τοὺς ἰδίους σκοποὺς χρησιμοποιοῦν, ὁ σήμερον ἀποτελεῖ τὸ παλλάδιον τοῦ κοινωρικῆς ἀνεπτυγμένου, ἦσαν τότε σχεδὸν ἄγνωστα ἀντικαθιστάμενα ὑπὸ ἀκλονήτου πίστεως ἐν ταῖς συναλλαγῆς, τιμιότητος ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ αἰδήμονος ἐν πάσῃ ἐπιχειρήσει εὐλαβείας. Ἐὰν τοῦτο τὸ πνεῦμα φωτιζόμενον μετακινωθῆ καὶ ἡμῖν, ἐὰν ὁ Χριστιανὸς ἐν τῇ εἰς τοὺς νεοὺς φοιτήσῃ ἐν τῇ μεταλήψει τῶν μυστηρίων αἰσθανθῆ τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνυψουμένης πρὸς τὴν ἐστίαν τοῦ ἀδίου φωτός, τότε πράγματι ἐτέθησαν αἱ βάσεις νέας ὑψηλοτέρας ζωῆς, τότε τὸ Χριστιανικὸν πνεῦμα, τὸ ἀνόθευτον καὶ ἀδύλωτον ἐν τῇ ἡμετέρῃ Ἐκκλησίᾳ διατηρηθῆν, ἤρξατο νὰ ἀποφέρῃ τοὺς ἀγαθοὺς καρποὺς οὗς ἐφερῆν ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ὧν πλοῦσιον εὐχόμεθα νὰ εἶνε τὸ μέλλον.

Ἐν Κίῳ τῇ 23 Φεβρουαρίου 1892
Ε. Ἀνδροῦτος.

Ἡ Ἑλληνικὴ Φιλοτιμία

Ὡς ἡ πρὸς ἰσότητα ἀγάπη τῶν Ἑλλήνων, ἐνθ' εἶνε ἀρετὴ καὶ ἀφέλησε πολλὰ τὸ ἔθνος, συγχρότως ἐμφανιζομένη ὑπὸ τὴν εἰδεχθῆ μορφήν τῆς ἀπειθαρχίας καὶ παρανομίας ἐβλαπτε καὶ βλάπτει αὐτὸ μέγαρα, οὕτω καὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλοτιμίας ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὑπάρχουσι δύο ὄψεις. Διότι ἀγάλλεται μὲν ἡ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀποβλέποντος εἰς τὰ κοινωφελῆ ἔργα ὅσα κατάρθωσιν καὶ κατορθοῖ ἡ φιλοτιμία τῶν Ἑλλήνων ἀμιλλωμένων εἰτε πρὸς ἀλλήλους εἰτε πρὸς ξένους, λυπεῖται δ' ἀποβλέπων εἰς τὰς ἐριδας, τοὺς διαπληκτισμούς, τοὺς φόνους καὶ τὰς ἐθνικὰς δυστυχίας, τὰ ὅποια πηγάζουσι κολλάκις ἐξ ὑπερμέτρου καὶ ἀλογίστου φιλοτιμίας.

Καὶ περὶ μὲν τῶν κοινωφελῶν ἔργων, τῶν ἐν πολέμῳ νικῶν, τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἔργων, εἰς τὴν κατόρθωσιν τῶν ὁποίων μέγαρα συνδέσιν ἡ ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων φιλοτιμία, ἀρκεῖ ἡ παρουσία διὰ βραχέων ὑπόμνησις, διότι τὰς ἐκείνων ἀρετὰς καὶ τὰ καλὰ ἔργα πάντες βλέπουσιν εὐκόλως, πρὸς δὲ τὰς ἐαυτῶν κακίας καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν πηγάζοντα κακὰ οἱ πλείστοι ἀμβλυποῦσιν, ὅταν μάλιστα μετὰ τῆς κακίας ἦνε μειγμένη ἀρετὴ τις, ὡς συμβαίνει ἐν τῇ δι' ἀγάπην τῆς ἰσότητος ἀπειθαρχία καὶ παρανομία, περὶ ὧν ἐπομεν ἐν προηγουμένῳ ἔρθωρ, καὶ ἐν τῇ ὑπὸ μελέτην ἑλληνικῆν φιλοτιμίαν.

Ὡς ἐξετάσω δὲ διὰ μακροτέρων, ἂν εἰς τὰς ἐριδας, τὰς μάχας, τοὺς τραυματισμούς, τοὺς φόνους καὶ ἄλλα γυνικώτερα ἐθνικὰ δυστηχήματα συντελῆ τὴ ἡ φιλοτιμία.

Ἐὰν μὲν ἀποβλέψωμεν εἰς τὰ παρόντα, θὰ ἰδῶμεν ὅτι ἡ φιλοτιμία εἶνε ἐκ τῶν πρώτων αἰτίων, ἐξ ὧν γυνῶνται αἱ ἐριδες καὶ τὰ ἄλλα κακὰ τὰ ἐπ' ἐσχάτων πλεονάσαντα. Αἱ ἐριδες, διαιρέσεις καὶ κατ' ἀλλήλων καταδιώξεις, αἱ συμβαίνουσιν καὶ ἐν ταῖς κοινότησι τῶν ἔξω Ἑλλήνων, ἔχουσι δύο πηγὰς, εἰτε τὴν πλεονεξίαν, δι' ἣν οἱ ἰσχυρότατοι προσπαθοῦσι νὰ κατέχωσι τὰς κοινὰς ἀρχὰς, ἵνα ἀφελῶνται τι ἐκ τοῦ κοινῆ ἢ ἐκ τῶν δώρων τῶν ἰδιωτῶν, εἰτε τὴν φιλοτιμίαν, ἵνα τιμῶνται προῦστάμενοι τῶν κοινῶν, εἰτε ἀμφοτέρω ἕμῃ, καὶ τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν. Ἐν δὲ τοῖς ἔσω Ἑλλήσιν αἱ ἐριδες, ἐξ ὧν συμβαίνουσιν αἱ ἐπ' ἐσχάτων πολλαπλασιασθεῖσαι διαμάχαι καὶ οἱ τραυματισμοὶ καὶ οἱ φόνοι, οἱ ὅποιοι ἐνέβαλον εἰς ἀνησυχίαν καὶ τοὺς φιλησύχους πολίτας καὶ τὴν Κυβέρνησιν, ἔχουσι μὲν καὶ ἄλλας αἰτίας, ἀλλὰ δὲν εἶναι τελευταία μεταξὺ αὐτῶν ἡ ψευδοφιλοτιμία. Ὅτι δὲ τοῦτο εἶνε ἀληθές, φαίνεται ἐκ τούτου, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ ἐριδες, οἱ τραυματισμοὶ καὶ οἱ φόνοι συμβαί-

νοῦσι κατὰ τὰς ἐριδας, καθ' ἃς διασκευάζομεν οἰνοποιοῦντες, ὅτε φθάνει, ὡς γνωστόν, ἡ φιλοτιμία εἰς τὴν ὑψίστην αὐτῆς εὐαισθησίαν καὶ γίνεται ὁ μεθύων «μῆ μου ἄτου.» Ἐὰν δὲ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἀποβλέψωμεν, βλέπομεν ὅτι πολλάκις ἡ ὑπερβολικὴ φιλοτιμία ἐβλάψεν ἡμᾶς. Ὁ ἀρχαιότατος τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ποιητῶν, ὁ Ὀμηρος, ἔδει ἐν τῇ Ἰλιάδι τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως γίνεται δὲ φανερόν καὶ εἰς τὸν μικρὸν ψυχολογούντα, ὅτι ἡ ἔρις τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Ἀγαμέμνονος ἐγνευθῆ μὲν ἐκ τῆς πλεονεξίας καὶ ἀκράσιος τοῦ δευτέρου, ἀλλὰ δὲν ἐσβέσθη διότι κατήτησεν εἰς ζήνημα φιλοτιμίας, διότι τὴν Βρισηίδα παραχρῆσθ ἐπὶ τέλους ὁ Ἀχιλλεύς λέγων «εἰς χεῖρας βεβαίως ἐγὼ δὲν θὰ ἔλθω ἔνεκα κόρης,» ἀλλ' ἀπομακρύνεται τοῦ στρατοπέδου θυμωμένος, διότι προσεβλήθη ἡ φιλοτιμία του, καὶ ὁ Νέστορ δὲ ἰδὼν ὅτι τὸ ζήτημα κατήτησεν εἰς ζήτημα φιλοτιμίας, τὴν φιλοτιμίαν ἀμφοτέρων περιῶται νὰ θεραπεύσῃ. Ἐκ δὲ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ἡ ὀλεθρία εἰς Σικελίαν ἐκστρατεία ὑπενηθῆ κατὰ Θουκυδίδην ὑπ' ἀνθρώπων «διωκόντων ἰδίαν φιλοτιμίαν καὶ ἰδία κέρδη.» Καὶ ἡ εἰς τὴν Κυβέρνησιν δ' ἀνυποταξία, τὴν ὁποίαν ἀπέδειξαν τινες τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ τελευταίου ἀγῶνος, αἰτίαν ἔσχε τὴν φιλαρχίαν, ἣτις πηγάζει εἰτε ἐκ πλεονεξίας εἰτε ἐκ φιλοπρατίας. ἦτις εἶνε φιλοτιμία.

Ἐκ τῶν εἰρημίων γινώσκω, ὅτι δὲν συγχωρεῖται νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ φιλοτιμία ὑπὸ τὰς κακὰς αὐτῆς ἐκδηλώσεις εἶνε οὕτω συνήθης τῆς ἡμῶν, ὥστε νὰ τὴν κατηριθίσωμεν μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἐλαττωμάτων, διότι τρία παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ βραχέως περὶ τῶν παρόντων λόγος δὲν εἶνε ἱκανὰ νὰ παραστήσωσιν ἕλην τὴν εἰκόνα τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως τῆς ὁποίας εἶνε νόμιμον νὰ ἐξαγάγῃ τις συμπεράσματα περὶ τῶν ἐθνικῶν ἀρετῶν ἢ ἐλαττωμάτων. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ λόγος γίνεται πρὸς Ἑλληνας γινώσκοντας τὰ καθ' ἑαυτοὺς, τὰ εἰρημεία, χρησιμεύοντα ὡς ὑπόμνησις ἄλλων γνωστῶν τοῖς ἀναγνώσταις, εἶνε, νομίζω, ἱκανὰ νὰ συγχωρήσωσιν ἡμῖν νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ κακὴ ὄψις τῆς φιλοτιμίας, ἂν δὲν εἶνε τόσον συχνὴ παρ' ἡμῖν, ὥστε νὰ λογισθῆ ὡς γενικὸν ἐλάττωμα τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν χαρακτήρος, εἶνε ὅμως ἱκανῶς συχνὴ, ὥστε νὰ κινήσῃ πάντας τοὺς φρονιζόντας περὶ βελτιώσεως τῶν φρονημάτων καὶ ἔξωσιν ἡμῶν εἰς μάλιστα καὶ πρόνοιαν περὶ θεραπειᾶς τοῦ κακοῦ. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ συμπέρασμα πιστεύω ὅτι συμφωνοῦσι πάντες οἱ ἀναγνώσται τῶν παρόντων.

Ἐὰν δὲ συμφωνῶμεν εἰς τοῦτο, ἰδῶμεν τί πρέπει νὰ πράξωμεν πρὸς περιορισμὸν τοῦ κακοῦ. Πρὸ πάντων ἐγὼ τούλάχιστον νομίζω,

ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ καταστήσῃ τοὺς νόμους σεβαστούς. Διότι, ἐπειδὴ κατορθοῦσιν, ὡς βεβαιούται καὶ πολλαχόθεν ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπουροῦ τῆς Δικαιοσύνης, νὰ διαφεύγῃσι πολλὰκις οἱ ἐγκληματοῦντες τὰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης διὰ τῆς ὑπερ αὐτῶν ἐπιμεθέσεως τῶν ἐν τῷ πολιτικῷ κόμματι προστατῶν, καταστρέφεται ἡ δύναμις τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπειλῆς, καὶ οἱ εὐερέθιστοι, οἱ εὐεπίφοροι εἰς ἐριδας, μάχας καὶ τὰ ταῦτοις ἀκόλουθα, ἐπιζοῦντες ἐπὶ τὴν προστασίαν τῶν πολιτικῶν προστατῶν, ἀνκολώτερον ἀναπτύσσουσι τὰς ἀρετὰς τῶν.

Ὁ Περικλῆς ἐπαινῶν ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λόγῳ τὴν πόλιν, λέγει «τὰ δὲ ἡ μ ὀ σ ι α δ ιὰ δ ἔ ο ς μ ἄ λ ι σ τ α ο ὄ π α ρ α ν ο μ ο ὄ μ ε ν, τῶν τε αἰ ἐν ἀρχῇ ὕτων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων.» Ὁμοίως δὲ ἡ Περικλῆς, ὅτι ὑπῆρχον μὲν καὶ ἄλλα ἐλατήρια, δι' ἃ οἱ Ἀθηναῖοι ἐφύλαττον τοὺς νόμους, ἢ ἀποστοφῆ π. χ. τῆς ἀδικίας καὶ ἡ στοργὴ πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς ἀδικίας φθειρομένην πόλιν, ἀλλὰ φοβούμενοι μάλιστα, λέγει, δὲν παρηγόμουν. Ταῦτα δὲ λέγων δὲν λέγει μὲν περὶ τῶν πολιτῶν τὴν μέγιστον τῶν ἐπαίνων (διότι ὁ ἐπαινος θὰ ἦτο μείζων, ἂν ἔλεγεσιν ὅτι ἐφύλαττον οἱ πολῖται τοὺς νόμους διὰ φιλοπατρίαν ἢ ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης), ἀλλὰ βεβαίως ἐπαινεῖ τὴν πολιτείαν, ἣτις ἐποῖε τοὺς νόμους σεβαστούς. Καὶ ἐν ἡμῖν λοιπὸν ὁμοίως ὑπάρχουσι μὲν πολλοὶ οἱ φυλάττοντες τοὺς νόμους, δι' ἀγάπην πρὸς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ὑπὸ τῆς παρανομίας φθειρομένην πατρίδα, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδέποτε αἱ κοινωρικὴ τῶν ἀνθρώπων θὰ φθάσωσιν εἰς τοσοῦτον τελειότητα, ὥστε πάντας οἱ πολῖται ἔχοντες τὸ δίκαιον ἐν ταῖς ψυχαῖς νὰ φυλάττωσι τοὺς νόμους μὴ διὰ φόβον τῆς ποινῆς, ἀλλὰ δι' ἀποστοφῆν τῆς ἀδικίας. Αἰδ' εἶνε ἀνάγκη νὰ διατηρῆται πάντοτε ζωηρὸς ὁ ἀπὸ τῶν νόμων φόβος, ἵνα χαλιναγωγῶνται οἱ πρὸς ἀταξίας καὶ μάχας ἐπιρροεῖς.

Ἔνε ἵαν εὐάρεστον ὅτι, ὡς εἶπεν ἐσχάτως ὁ πρώην Ἐπουροῦς κ. Ζαήμες, «ἡ τοιαύτη κατάστασις τῆς παρ' ἡμῖν ἐγκληματικότητος δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ νὰ ἐμβάλῃ εἰς σκέψεις τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῶν αἰτίων τῶν προκαλεσάντων αὐτήν καὶ τῶν μέτρων ἐκείνων, ἕτινα ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρωσι τὴν διόρθωσιν τοῦ κακοῦ.» Εἶνε δ' ἀξίεπαινον ὅτι ὁ κ. Ἐπουροῦς ὁμολογήσεν, ὅτι τῶν κυριωδεστάτων αἰτίων τῆς καταστάσεως εἶνε «ἡ ἐπὶ τὴν ἀ τ ι μ α ρ ἠ σ ῖ α ν π ε π ο ἰ ῆ σ ι ε τ ὠ ν κ α κ ο π ο ἰ ὠ ν, ἦτις εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἡμῶν, τῆς ἐπιμεθείας τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀμέτρου χρήσεως τῆς βασιλικῆς χάριτος.»

Ἄν εἶμαι ἀφοδῖος νὰ συζητήσω τὰ μέτρα,

τὰ ὅποια ὁ κ. Ἐπουργὸς προέτεινε εἰς τὴν Βουλὴν «πρὸς περιστολὴν μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀναστολὴν δὲ μετὰ μικρὸν τῆς σ ο β α ρ ἄ ς ν ὁ σ ο υ.» Ἀλλὰ περὶ ἐνὸς ἔχω τελείαν πεποιθήσειν, ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου εἶν' ἀνάγκη νὰ ἐκλείπῃ ἡ ὀλεθρία ἐπέμβασις τῆς κομματικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν ἀπουσίαν τῆς Δικαιοσύνης, ἵνα, ὡς εἶπαν, διατηρουμένου ξωροῦ τοῦ ἀπὸ τῶν νόμων φόβου χαλιναγωγῶνται οἱ πρὸς ἀταξίας καὶ μάχας εὐεπίφυροι.

Τοῦτο μὲν λοιπὸν εἶνε τὸ πρῶτον· ἀλλὰ δὲν εἶνε τὸ μόνον. Διότι πλὴν τοῦ ταπεινωτάτου τῶν ἐλατηρίων, τοῦ φόβου τῆς ἀπὸ τῶν νόμων ποινῆς, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα, ἀποτρέποντα τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δ' αὐτῶν δύναται τι οἱ γοῦναι, οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ ἱερεῖς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἔχει τόσους ἐταίρους ὁ Σύλλογος τῆς «Ἀναπλάσεως» καὶ τόσους ἀναγνώστας τὸ παρὸν περιοδικόν. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν τῷ προσεχῶς φύλλῳ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Λουΐζος Ἡλιοῦ, καθηγητῆς.

Ἡ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ ἐν Χριστῷ Ἀδελφότης. — Ἡ ἐξήμερωσις τῶν κακούργων. Τὰ πεπραγμένα.

Ἐδημοσιεύθη φυλλάδιον τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλέως «Ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος» περιλαμβάνον λεπτομερῆ ἐκθεσιν τῶν πεπραγμένων ἀπὸ τῆς 15 Φεβρουαρίου 1891 μέχρι τῆς 30 Ἰανουαρίου 1892. Περὶ τοῦ φυλλάδιου τούτου πρέπει ν' ἀσχοληθῶμεν ἐπ' ὀλίγον, διότι εἶνε ἀληθὲς κάτοπτρον τῆς παρ' ἡμῖν φιλανθρωπίας.

Σκοπὸς τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος εἶνε ἡ περιθάλψις, ἡ ἐξημέρωσις, ἡ ἀνάπλασις τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς Συγγροῦ ἀτυχῶν πλάσματων. Ὅποιος εὐγενὴς σκοπὸς! Μέλη τῆς ἀδελφότητος ἐν Χριστῷ εἶσιν αἱ γνωστότεραι παρ' ἡμῖν κυρία καὶ οἱ διακρίνοντες ἐπὶ πλοῦτι, εὐγενεῖα καταγωγῆς καὶ ἐπὶ πνευματικῇ ἀναπτύξει. Τὴν ἀδελφότητα διευνθύνουσι κυρία φιλόανθρωποι ἀπεφοβασαὶ ὀλοκλήρον τὸν βίον αὐτῶν ἐν ἀγαθοεργίαις.

Εἰς τὸ τμήμα τῶν βαρυνόμενων ἡ Ἀδελφότης εὗρεν 180—200 καταδικασθέντας ἐντὸς σκοτεινῶν κλωβῶν ἀναγκατοῦντας κατὰ τῆς κοινωνίας, ἀσβεδοῦντας πρὸς τὸν Θεόν, ἐτοιμοὺς ὕταν ἐξέλθωσι νὰ διαπράξωσι καὶ ἄλλα ἐργήματα. Ἡ δὲ φότης κατηύνασε τὰ ἄγρια πάθη τῶν, ἀνύψωσε τὸ χριστιανικὸν αἶσθημα καὶ ἐμόρφωσε τὴν καρδίαν τῶν. Πῶς ἀποδεικνύε-

ται τοῦτο; Οἱ κατάδικοι σήμερον ἐκκλησιάζονται εὐλαβῶς, εἰσὶν ἐνδεδυμένοι κοσμίως διὰ τῶν ἐνδυμάτων τὰ ὅποια ἡ φιλανθρωπία παρέσχεν εἰς τὴν Ἀδελφότητα, ἐν συγκινήσει περιήγαγον τὸν ἱερὸν Ἐπιτάφιον μὲ συντριβὴν καρδίας ἀναφωνοῦντες «Κύριε ἐλέησον» τὰ Χριστοῦγεννα ἐώρασαν βλοῖ ὁμοῦ καὶ τὸ Πάσχα τρώγοντες τὴν ἀμύνην ἀντήλλασον ἀσπασμοὺς ἀγάπης!

Εἰς τὸ ἐφημερίον ἦσαν κατὰ μέσον ὕρον 80 κατάδικοι. Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο ἡ Ἀδελφότης εἶχεν ἄλλο καθήκον. Εἶχε τὸ καθήκον τῆς διαπλάσεως τῶν νεαρῶν καταδικῶν καὶ πρὸς τοῦτο κατέβαλε πᾶσαν αὐτῆς τὴν προσπάθειαν. Ἐδῶ ἦτο ἀνάγκη διδασκάλου, ὅστις μετὰ τοῦ ἱερέως νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ἐκιδιωκομένου σκοποῦ. Ἡ ἐκθεσις τοῦ διδασκάλου βεβαίως, ὅτι οἱ παῖδες κατάδικοι ἐν διαστήματι ὀκτὼ μηνῶν ἔμψον τὰ κυριώτερα τῆς ἱερᾶς ἱστορίας, τὰς τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς, τεμάχια ἐκ τῆς ἡμετέρας ἱστορίας, τὰ ἐκλεκτότερα, τὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος γενικῶς, ἀναγνώσιν, γραφήν. Τὴν ἐκθεσιν ταύτην ἐπεβεβαίωσαν αἱ ἐξετάσεις, αἵτινες καὶ κατέπληξαν τοὺς παρισταμένους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Βασιλείας, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ καὶ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ πλείστα ἄλλα πρόσωπα. Τοιοῦτόπως οἱ νεαροὶ κατάδικοι, οἱ ἀσυναιδήτως ὑποπεσόντες εἰς τὸ ἐγκλήμα, θὰ ἐξέλθωσι ἐνάρετοι πολῖται, ἔχοντες πλείστα ἐφόδια διὰ νὰ ζήσωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς μέλη αὐτῆς ἀγαθὰ.

Εἰς τὸ τμήμα τῶν γυναικῶν ἡ ἀδελφότης εὗρε 10 καθειρηγμένας γυναίκας ἐν καταστάσει οἰκτρᾷ, ἧτις ἐβελτιώθη εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον. Τὰ ἀτυχῆ ταῦτα πλάσματα ἀλόγουσι τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος.

Κατὰ τὸν δημοσιευθέντα ἰσολογισμόν τῆς διαχειρίσεως ἐκ τῶν τακτικῶν συνδρομῶν καὶ ἐξ ἐντάκτων πόρων εἰσπραχθήσαν τὸ βλοῦ 18,331,98 καὶ ἐδαπανήθησαν 7,274,06, ἧτοι ἀπέμεινε κεφάλαιον πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ χριστιανικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς ἀδελφότητος 11,057,92. Τοὺς λογαριασμοὺς διακρίνει φειδωλὸς διαχείρισις ὀφειλομένη εἰς τὸν κ. Φ. Παρασκευαΐδην, ταμίαν τῆς ἀδελφότητος.

Περατοῦντες τὰς βραχείας ταύτας σημειώσεις συνιστῶμεν θερμοῶς τὴν Ἀδελφότητα ἐν Χριστῷ εἰς πάντα φιλόανθρωπον.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς νομικῆς σχολῆς πλῆθος ἐκ φοιτητῶν καὶ ἄλλων προσκεκλημένων, ἐν οἷς διακρίνεται ὁ σ. Μητροπολίτης, ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς παιδείας, οἱ παρακλιθεῖσιν ἀρχιερεῖς, πλείστοι κληρικοί, ὁ κ. Ἀδερῶν, γ-

νικὸς πρόξενος τῆς Γερμανίας, ὁ πρύτανης, πολλοὶ καθηγηταὶ καὶ ὑφηγηταὶ τοῦ Ἰανευπησίου καὶ ἄλλοι λόγοι ἐποιήσατο τὸν ἐναρκτήριον αὐτοῦ λόγον ὁ νέος καθηγητῆς τῆς ἱστορίας τῶν δογματικῶν πνευματικῶν ἀρχιμ. κ. Προκόπιος Οἰκονομίδης, καθηγητῆς τῶν Βασιλοπαίδων. Τὸ θέμα του ὁ σεμνὸς καὶ λόγιος κληρικὸς ἠρεύνει μετ' εὐλωτίας καὶ λεκτικοῦ ἐπιμελημένου. Τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ κ. καθηγητοῦ ἐκάλυψεν χειροκροτήματα ἐκ τοῦ ἀκρατηρίου, πάντες δ' οἱ παριστάμενοι συνεχάρησαν τὸν ἀρχιμ. κ. Οἰκονομίδην. Τὸν ἐπιστημονικὸν εἰσαγωγικὸν αὐτοῦ λόγον δημοσιεύσομεν ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ.

— Θρησκευτικαὶ ὁμιλίαι ἐν τῷ «Παρνασσῷ». Ἐφησύνως ἀγγέλλομεν ὅτι ὁ Σύλλογος τῶν Κυριῶν, συνηνοηθεὶς μετὰ τοῦ Συλλόγου Παρθασσοῦ, ἀπεφασίσε κατὰ Σάββατον ἕρῃ 5—6 μ. μ. νὰ γίνωται θρησκευτικαὶ ὁμιλίαι ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσῶ», προσερχομένου πολλῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων πρὸς ἀκρόασιν τοῦ θείου λόγου. Τὸ μέτρον ἄριστον. Κατενοήθη, ὅτι ἔχομεν ἀνάγκη θρησκευτικῆς διδασκαλίας καὶ μορφώσεως, ἧς ἄνευ πᾶσι κοινωνία δὲν δύναται ὀρθῶς νὰ βαδίσῃ καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ καθήκοντα αὐτῆς. Τὰς θρησκευτικὰς ὁμιλίας ἐνεκαινίωσαν ὁ καθηγητῆς κ. Α. Α. Κυριακὸς, ὅστις ἐναλλάξ μετὰ τοῦ ὑφηγητοῦ κ. Μοσχάκη θὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ θεῖον ἔργον.

— Ἀωρεὰ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. — Ὁ ἰατρὸς ἐξ Ἐπιβατῶν τῆς Θεοῦ κ. Σ. Ι. Ἀρχιγένης, ὡς ἐκτελεστῆς τῆς διαθήκης, ἀνήγειρεν εἰς τὸν κ. Πρύτανιν ὅτι ὁ ἐν Μαδύτρῳ τελειόφοιτος τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς σχολῆς ἀρχιμανδρίτης κ. Γιασεμίδης κατέλιπε διὰ διαθήκης του εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον δρα. 5,000 περίπου καὶ τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ.

— Ὁ σεβαστὸς Ἐπίσκοπος Κυθῆρων Κωνσταντῖνος Στρατούλης ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ αὐτοῦ ἔδρᾳ τὴν 5 τ. μ. πλῆρης ἡμερῶν, ἄγων τὸ 73 ἔτος τῆς ἡλικίας. Ὁ ἀειμνηστὸς ἱεράρχης, ἐν Λευκάδι γεννηθεὶς, λόγιος καὶ σεμνοπρεπὴς, διετέλεσεν ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐφημέριος τῆς ἐν Λιβερποῦλ ἑλληνικῆς κοινότητος, ἀγαπηθεὶς καὶ τιμηθεὶς διὰ τὰς χριστιανικὰς αὐτοῦ ἀρετὰς. Συνέγραψεν ἱκανὰς πραγματείας, δημοσιευθείσας ἐν τῷ ἑλληνοτικῷ ποτε ἐνταῦθα ἐκδομένῳ Ἐδαγγελικῷ Κήρῳ. Διετέλεσε δὲ ἐπὶ ὀκταεταίαν καθηγητῆς τῆς Ἰουίου ἐν Κερκύρᾳ ἀκαδημίας, εἶτα δὲ διευθυντῆς τοῦ ἐν Λευκάδι Λυκείου. Τὸ 1884 ἐχειροτονήθη εἰς ἐπίσκοπον Κυθῆρων, ὅπου εὐσεβῶς καὶ σωφρόνως διεύθυνε τὸ χριστιανικὸν αὐτοῦ ποίμνιον.

— Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τῷ Σουλτάνῳ. Ὁ παναγιώ-

τατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Νεόφυτος δ' Η΄. μετὰβὰς εἰς τὰ ἀνάκτορα ἠπάβαλε τὰ ἐπὶ ταῖς γενεθλίοις τοῦ Σουλτάνου συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας, ἐγένετο δὲ δεκτὸς μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης ὑπὸ τοῦ ἀ. θαλαμηπόλου Χ΄. Ἀλλῆ βέη, τοῦ Σουλτάνου διαμηνύσαντος ὅτι θὰ ἐδέχετο αὐτὸν ἂν μὴ ἦν ἡ ἡμέρα αὕτη, καθ' ἣν ἐπισκέψεις δὲν δέχεται. Τῇ δὲ ἐσπέρᾳ πλοῦσιον δεῖπνον παρετέθη ἐν τοῖς πατριαρχείοις, εἰς ὃ παρεκλήθησαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Παναγίου Ἱεροῦ, τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τοῦ Ὁρους Σινᾶ, κατὰ δὲ τὸ τέλος αὐτοῦ προεδρίας ἐγένοντο ὀκτὼ μακροήμεροῦσεως τοῦ Σουλτάνου.

— Οἱ διδάσκαλοι καὶ αἱ διδασκάλισσαι μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τακτικῶς δεῖν νὰ φοιτῶσιν εἰς τοὺς Νεοὺς. Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργὸς κ. Παπαμιχαλόπουλος, ἀξιοπαύτως μεριμνῶν περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς τῆς εἰς τὰ σχολεῖα φοιτήσεως νεότητος, διέταξε δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ ἀπευθυνθείσης πρὸς ἅπαντας τοὺς διευθυντὰς καὶ διευθυντριάς τῶν σχολείων τοῦ κράτους νὰ φοιτῶσιν οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τακτικῶτα εἰς τὰς Ἐκκλησίας, αὐτῶν τῶν διευθυνόντων ὀδηγούντων τοὺς αὐτῶν μαθητὰς εἰς ταύτας. — Ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ἀείποτε ἀγαθὰ διδάσκει, ἀγαθὰ παρέχει, ἀγαθὰ ἐπαγγέλλεται. — Ἐδχαρίστως δ' ἐμάθομεν, ὅτι ὁ αὐτὸς κ. ὑπουργὸς θὰ διατάξῃ, ἵνα κατὰ Σάββατον ἐν ἅσασιν ταῖς σχολαῖς γίνωται πρακτικὴ ἐρμηναία τοῦ κατὰ Κυριακὴν ἀναγνωστικομένου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἐδαγγελίου.

— Ἐγκόλιον περὶ τῶν βαθυῶν τοῦ γάμου. Ἐπὶ τὸν τίτλον τοῦτον ἐκδίδωσι βιβλίον χρησιμώτατον παντὶ κληρικῷ καὶ νομικῷ, κερκομημένον καὶ 400 στήμασιν ὁ σεβ. ἀρχιεπίσκοπος Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας κ. Θεόκλητος, μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἀποτελεσθεῖσιν ἐκ δεκαῆ καὶ πλέον τυπογραφικῶν φύλλων καὶ φιλοκάλως τυπούμενον, περιλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν περὶ τοῦ ἀσφαλῶς εὐρίσκου τὸ ποσὸν τῶν τε βαθμῶν καὶ γενῶν, προκειμένου τινὸς συνοικεσίου, καὶ περιλήψεις τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν γάμον συνοδικῶν ἐγκυκλίων, τὰς σχετικὰς τῶν ἐν ἰσχυρῶ νόμων διατάξεις, καὶ τινὰς τύπους. — Τῆρξεν ἀνάγκη τοιαύτου βιβλίου. Ὁ ἀναλαβὼν τὴν συγγραφὴν τοῦ ἔργου τοῦτου σ. ἀρχιεπίσκοπος Μαντινείας κ. Θεόκλητος, εἰς τῶν εὐπαιδύτων ἱεραρχῶν τοῦ κράτους, ἄλλοτε καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, εἶνε ἱκανῶς ἐγγύθης τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου, οὕτινος ἡ τιμὴ ὠρίσθη εἰς δραχ. 5.

— Θεῖον κήρυγμα. Ἀπὸ τῆς πρώτης Κυριακῆς τῆς μ. τεσσαρακοστῆς, Κυριακῆς τῆς ὀρθοδοξίας, τακτικῶτα ἐν ἁπάσαις σχεδὸν

ταῖς ἐκκλησίαις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀκούε-
ται κηρυττόμενος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡγουμέ-
νου τοῦ σ. Μητροπολίτου, ὅστις οὐ παύεται
ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως καὶ σταθε-
ράσεως τῶν ὀρθοδόξων ἀρχῶν τῆς ἀγίας ἡμῶν
ἐκκλησίας. Ἀνάγκη καὶ καθήκον ἕμα τῶν ἐν
ταῖς ἐπαρχίαις ἱεροκηρῦκων καὶ καθηγητῶν
τῶν γυμνασίων καὶ ἄλλων κληρικῶν καὶ προ-
λυτῶν τῆς θεολογίας νὰ μὴ παύονται κη-
ρῦτοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

— Ἀρχομένης τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου
« Ἐλεγχος τῶν ψευδευαγγελικῶν » ὑπὸ τοῦ ἐλ-
λογίμου Ἱεροδικίου κ. Παναρέτου Κ. Δου-
ληγέρη, παρακαλοῦνται οἱ λαβόντες ἀγγελίας
πρὸς ἐγγραφὴν συνδρομητῶν νὰ ἐπιστρέψω-
σιν αὐτάς.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ 19. ΑΙΩΝΟΣ

ΥΠΟ

ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ

* Τυπῆται τῆς ἱστορίας ἐν τῷ ἔθνικῳ Πανεπιστημίῳ,
ἐκδομένη μετ' εἰκόνων ὑπὸ Γεωργ. Κασδῶνη.

Μετὰ χαρᾶς ἀγγέλλομεν τὴν συγγραφὴν
καὶ ἐκδοσὴν τῆς ἱστορίας ἐνὸς τῶν σπουδαιο-
τέρων ὑπὸ πολλὰς καὶ διαφόρους ἐπόψεις αἰῶ-
νος, τοῦ 19., καθ' ὃν τὸσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα
ἐγένοντο, ἅτινα ἐπάντακτες ἦν, ὅπως γνωσθῶ-
σιν ἐπακριβῶς καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει διὰ
συγγράμματος, ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ γε-
γραμμένου. Τὸ σπουδαῖον καὶ ἀληθῶς ἀφέ-
λιμον τοῦτο ἔργον ἀνέλαβεν ὁ ὑψηλῆς τοῦ
ἔθνικῳ Πανεπιστημίῳ κ. Παῦλος Καρο-
λίδης, συγγραφεὺς ἐκ τῶν δοκιμωτάτων παρ'
ἡμῶν, γνωστότατος καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ ἱστορι-
κῶν ἔργων, εἰδήμων τῶν ἱστορικῶν γεγονότων
καὶ σώφρων κριτικὸς. Ἐν τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδο-
θέντων πέντε φυλλαδίων κρινόντες δυνάμεθα
ἀσφαλῶς νὰ εἴπωμεν, ὅτι προσφέρεται τῷ ἑλλη-
νικῷ κοινῷ ἔργον σπουδαῖον ἱστορικόν, ὅπερ
χαρακτηρίζουσι ἀκριβεία τῶν γεγονότων, ἀσφα-
λὴς κρίσις αὐτῶν, γλώσσα ῥέουσα καὶ σαφής, ἕμα
δὲ καὶ πολὺτιμα ἱστορικὰ πορίσματα. Τὸ βίον
ἔργον, ὅπερ ἀποτελεσθήσεται ἐκ 45 φυλλαδίων,
ἂν ἕκαστον τιμᾶται δραχμῆς, θέλει περιλάβει
ἐν λεπτομερείᾳ ἅπαντα τὰ γεγονότα τὰ ἀνα-
γόμενα εἰς τὸν πολιτικὸν βίον καὶ τὸ πολιτι-
κὸν καθεστῶς τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ ἀποτελοῦντα
τὴν ἰδιαιτέραν ἐκάστου εὐρωπαϊκοῦ λαοῦ ἱστο-
ρίαν. Καὶ τὰ ἀναγόμενα δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν
τῶν ἐκτὸς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου βιούντων
λαῶν ἐκτίθενται ἐν ἰδιαιτέροις κεφαλαίοις ἐκ-
τενέστερον ἢ συντομώτερον ἀναλόγως τῆς
σπουδαιότητος, ἣν ἔχουσι. Τὸ ἔργον εἶναι
πλούσιον εἰς τὴν ἀφήγησιν ἱστορικῶν γεγονό-

των. Διατρίβει ὁμοῦς ὁ συγγραφεὺς μετὰ πά-
σης τῆς δυνατῆς ἀκριβείας καὶ ἐπιστημονικῆς
σαφειᾶς κυρίως περὶ τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ ἑ-
σωτερικοῦ βίου τῶν λαῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον, ἂν φιλοκάλ-
ως καὶ ἐπὶ καλοῦ χάρτου ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ
ῥέκτου ἐκδότου καὶ βιβλιοπώλου κ. Κασδῶνη,
παραίται ἕμα καὶ ὑπὸ καλλιτεχνικῶν εἰκόνων
οὕτω δὲ καθίσταται ἀπαραίτητον ἀνάγνωσμα
καὶ κτῆμα παντὸς φιλομουσοῦ καὶ φιλόστοργου,
τέρπον ἕμα καὶ διδάσκον. Τοιαῦτα ἔργα, χρῆ-
ζοντα πάσης ὑποστηρίξεως, τιμῶσι τὴν ἑλλη-
νικὴν φιλολογίαν. Συγχαίρομεν καὶ τὸν κρι-
τικὸν ἱστορικὸν ἡμῶν κ. Καρολίδην καὶ τὸν
ἀκάματον ἐκδότην κ. Κασδῶνην. — Διὰ ταῦτα
θερμῶς συνιστῶμεν τοῖς συνδρομηταῖς ἡμῶν
τὴν ἀπόκτησιν τοῦ πολυτίμου τούτου ἔργου,
ὅπερ ἀποτελεῖται τρεῖς βίους ὀγκῶδεις τόμους
ἐξ 135 τυπογραφικῶν φύλλων. Ὁ προπληρώ-
ων δρ. μὲν 30 ἐν τῷ ἑσωτερικῷ, φρ. δὲ χρ.
30 ἐν τῷ ἑξωτερικῷ, λαμβάνει καὶ τοὺς τρεῖς
τόμους παρὰ τοῦ ἐνταῦθα βιβλιοπωλείου τοῦ
κ. Γ. Κασδῶνη, πρὸς ὃν πᾶσα ἀτήσις ἀπευ-
θύνεται.

ΑΔΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Λονδίνον Πανοσ. κ. Δ. Πλ., φρ. χρ. 10, — Σῶ-
ρον, κ.κ. Η. Ἀγκ. δρ. 10. Ν. Κυπελ. δρ. 10. Παν.
Α. Ἀκυλ. δρ. 10. Σεβασμωτ. ἀρχιεπ. κ. Μεθοδ. δρ.
10, ἱεραι. Ἰαμ. δρ. 10, Α. Βισλ. δρ. 10, Ι. Νικο-
λαΐδ. δρ. 10, Δ. Μαριν. δρ. 10 — Ἀλεξάνδρειαν κ.
Α. Συνοδ. φρ. 12 — Τεργέστην κ. Θ. Κουτρούλ. φρ.
χρ. 190. — Λαμπὴν κ. Παν. Σακελλαρ. δρ. 10, Ι.
Μηλαροπ. δρ. 10, Α. Στεργιαν. δρ. 10. — Ἀθήνας κ.
Γ. Θ. Γεωρ. φρ. χρ. 64. — Λεπενωῦν κ. Ἀν. Λαζ.
δρ. 5. — Ἀλάτσατα κ. Κ. Βλαμ. φρ. χρ. 20. — Κυ-
δωνίας. πανοσ. κ. Ἀγ. Παπαναστ. φρ. χρ. 10. —
Ἄνδρον κ. Α. Εὐστ. Καμπ. δρ. 10. — Λειψίαν κ. Δ.
Δαν. φρ. χρ. 17. — Μόσχαν. ἱερολογ. κ. Λεοντ. φρ.
χρ. 10. — Ὀδησσὸν, κ. Ι. Ν. Λεγαν. φρ. χρ. 150.
— Κέρκυραν. Συλλ. «Πρόσδ.» δρ. 10. — Λευκάδα σε-
βαστ. Ἐπισκοπ. Ἐπιτρ. Λευκαδ. δρ. 50. — Ἰωάννιν κ.
Δ. Γιανόπουλ. δρ. 27 καὶ φρ. χρ. 10. — Τήνον, κ.
Θ. Γλην. δρ. 30, 05. — Πειραιῶ, Λίδ. κ. Α. Παλλ.
δρ. 3, 30. — Ἀζωφ-Δὸν κ. Δ. Βανδ. φρ. χρ. 10. Χέλ-
κη κ. Σ. Τριωταν. φρ. χρ. 172. — Βατούμ κ. Χ. Δη-
μητρ. φρ. χρ. 109, 70. — Κόνιτσαν κ. Κ. Π. Λαμ-
πρ. φρ. χρ. 30. — Μονὴν Κατερινῶς πανοσ. Ἀγ. δρ.
10. — Εὐχαριστίας θερμῶς πρὸς τοὺς κυρίους ἀναπο-
κριτὰς καὶ συνδρομητὰς ἐκφράζομεν.

Τύποις Ἀ. Κολλαράκη καὶ Ν. Τριανταφέλλου

— Κάτωθεν τοῦ Ἀημαρξίου —